

Nas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XIV./STEVILKA 19

CELOVEC, DNE 8. MAJA 1964

CENA 2.— SILINGA

V službi naših družin

(Iz govora prof. dr. Reginalda Vospornika)

Prazniki, ki jih praznujemo iz leta v leto v zadnjih zatočiščih naše duhovne kulture, v naših gospodinjstvih šolah v St. Rupertu in St. Petru pri St. Jakobu, postajajo vedno bolj prazniki požrtvovalnosti — požrtvovalnosti staršev, ki jim je globoka verska in narodna vzgoja več kakor moderno urejena in poceni tuja šola, požrtvovalnosti vzgojiteljic sester, ki vidijo v vzgoji naše dekliške mladine življenjski smoter, požrtvovalnosti ne nazadnje naših gojenk, ki se upirajo toku niveliranja in potujčenja.

Svet, v katerem živimo, je v nekaj desetletjih popolnoma spremenil svoje notranje in zunanje lice. Dvajseto stoletje je spremenilo naše življenje bolj kakor dvajset stoletij. Ne rečem, da je ta sprememba slaba za človeštvo, kakor se to pogosto trdi. Treba nam je samo čutečega in mislečega, kratko kritičnega srečanja s tem našim svetom in njegovimi pojavi.

Naša zemlja, ki se nam zdi tako velika, je postala zelo majhna. Pred televizijskim aparatom smo lahko priče športnih in političnih dogodkov na Japonskem, v Ameriki; lahko skorajda ves svet občuduje olimpijske zmagovalce v tistem trenutku, ko se trudijo za zlato kolajne. Če je v prejšnjih časih divjala po Evropi turška vojska, če je razburjala duhove francoska revolucija, je zaradi tega prebivavec Amerike, Afrike, Azije ali Avstralije ravno tako mirno spal kakor poprej. Če danes umre svetovno znani in priznani državnik, sočustvuje ves svet. Ne samo to: ako danes po pomoti kaka tiskovna agencija javi smrt kakega državnika, padajo nekaj minut pozneje akcije v bankah in borzah v nasprotnem delu sveta.

Dobro se še spomnim pretresljivih trenutkov na našem lanskem maturitetnem potovanju, ko smo zvedeli o strašnih dogodkih v Skopju. Ob potovanju iz Beograda v Zagreb smo srečevali cele kolone rešilnih avtomobilov iz Avstrije, iz Nemčije in iz drugih držav. Bili smo ginjeni ob misli, da sta si bili Nemčija in Jugoslavija pred dvema desetletjema še krvna sovražnika. Nekdo je pozneje dejal: „Svet je ogromno napredoval“. In je tako: svet je napredoval tudi v ljubezni.

Seveda pa je v svetu tudi še mnogo sovraštva. Ljudje si še niso enaki, če beremo, kako rešujejo v nekaterih državah Amerike ali pa v Južni Afriki problem črncev in belcev. Toliko zapostavljanja je še, toliko nesvobode v diktaturah na vzhodu in zapadu. Toliko pomanjkanja je najosnovnejših življenjskih dobrin. Človek pa hodi reševati znanstvene probleme vsemirja. Pretresljivo je bilo čuti pred nedavnim v televizijski oddaji „Horizonti“, ki se je bala z uboštvom v srednji Evropi, iz ust neke prebivavke majhnega italijanskega naselja: „Vzpenjajo se do lune, toda v naše mestece nikogar ni“. V času konjunktore je torej kljub temu še potreben pogled za lepe fasade, v družine, ki razpadajo.

V službi naših družin vršijo uspešno svoje poslanstvo že več desetletij častite sestre v St. Jakobu in v St. Rupertu. Ves narod, posebno pa koroški Slovenci, smo jim hvaležni iz vsega srca in duše za vse žrtve. Saj je vzraslo iz teh žrtev toliko novega narodnega, versko zakoninjenega življenja, da se danes ne čutimo več zmožne šteti sadove, ki jih je obrodilo to prizadevanje. Najboljše naše matere so se šolale v zavodih slovenskih šolskih sester. Idealizem in žrtve pa so doprinesle tudi družine, ki so poslale svoje hčere v St. Jakob. Spomnile so se dejstva, da so še višje vrednote nego brezskrbna materialna blaginja. Dekleta,

Na zaključni prireditvi v St. Jakobu

Prisrčno kakor vsako leto je bilo tudi letos vzdušje na zaključni prireditvi kmetijsko-gospodinjstvskega tečaja v St. Petru pri St. Jakobu v Rožu.

Ze v zgodnjih dopoldanskih urah si je nešteto ljudi ogledalo razstavi. Ker bo kmalo materinski dan, je bila razstava kuharskih izdelkov prirejena v ta namen. Pa niso bile samo „sladkosti“ vredne občudovanja. Kuharice so zanimale juhe, za vsak dan meseca z drugimi vložki, različne pečenke, narezki in druge posebnosti. Ob obilici tort, peciva je bilo težko izbirati. Ena reč je bila lepša in okusnejša od druge.

Razstava šiviljskih izdelkov, t. j. vezenin in oblek, je bila spet prijetna paša za oči. Koliko lepote je bilo nakopičeno v enem samem prostoru! Le en prt bi zadostno krasil in poživil kmečko sobo. Tu pa jih je bilo na ducate. Razstavljenih je bilo tudi mnogo manjših prtičev, ki modernega pohištva ne zakrivajo, a mu dajo osebno noto. Veliko perila, oblek za delo in lepó so sešila pridna dekleta. Za šest mesecev šolanja zares lep uspeh!

Za popoldne pa so nam dekleta še nekaj pripravila: kulturno prireditev. Oder je bil na prostem, ves prostor pred njim pa čisto zaseden z rojaki iz Zile, Roža, Gur in Podjune. Bogat spored se je začel s pozdravom in obljubo. Kako pogumna in učljiva so naša dekleta, je spet pokazalo dekle, ki je pozdravilo v St. Jakobu. Nato je sledil venček narodnih pesmi. Pela so dekleta pod vodstvom prof. Silve Miheliča. Sveži mladi glasovi so iz preprostih narodnih pesmic, povezanih v lep šopek, priklicali med poslušavce prijetno domačnost. Nastop so zelo poživljale narodne noše, katere so si dekleta sama sešila. Z deklamacijo gojenke (Milke Hartmanove) so dekleta izpovedala svoje občutke ob vstopu v šolo, o poteku šole in o poslanstvu, ki ga bodo vršile po končanem tečaju. Sledilo je ljubko rajanje ob zvokih domačih melodij.

Slavnostni govornik je bil profesor dr. Reginald Vospornik. Izpovedal je globoke misli o problemih današnjega časa. V naših šolah gojijo idealizem, vzgajajo k dobroti, vernosti, plemenitosti, k vsemu temu, česar današnjemu svetu tako manjka.

Nato smo spoznali „svojeglavno Traudi“.

V zgoščeni obliki smo videli v njej napake naše dekliške mladine, pa tudi nerazumevanje starejšega rodu. Naravno je, da pride med starimi in mladimi do trenj. Nihče si ne da dopovedati. Mladina hoče imeti prav, starejši rod pa tudi. V igri je moralo priti do nesreče, da se je Traudi spametovala. Tudi v življenju je tako. Dekleta so igro dosti živahno igrala. Ljudje so bili z dogajanjem na odru zadovoljni, še posebej so ploskali glasbenim vložkom.

Za zaključek so dekleta še zarajala.

Ljudje so se počasi razšli. Marsikdo pa je pred šolo našel dobrega znanca, prijatelja ter se z njim pogovoril o tem in onem. Vsi pa so bili zadovoljni s tem, kar so videli in slišali, saj je bilo to zadnje biser, ki je šest mesecev zorel ob vztrajnem, a veselem delu deklet in častitih šolskih sester.

Prireditve v St. Jakobu se je udeležilo mnogo preč. gospodov duhovnikov, med njimi ravnatelj Mohorjeve družbe msgr. dr. Janko Hornböck, na prireditvi pa smo videli tudi župana šentjakobske občine g. ravnatelja Korena, predstavnika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentina Inzka in dr. Reginalda Vospornika, tajnika Kmečko-gospodarske zveze prof. dr. Vinka Zwitterja, koroško pesnico gospodično Milko Hartmanovo, urednika našega kulturnega mesečnika „Vera in dom“ preč. g. župnika Lovra Kaslja, starosto koroških slovenskih učiteljev g. ravnatelja Aichholzerja ter avtorja igre „Svojeglavna Traudi“ akademika Erika Prunca.

Sentjakobski prireditvi je prisostvovalo nad 1000 ljudi iz vseh naših dolin.

Kremelj zavira Castra v njegovi gorečnosti

Sovjetska zveza je oslabilila svoja raketna oporišča na Kubi. — Za kubanski zračni prostor pomeni to hud udarec.

Ne oziraje se na izjavo, ki nudi vso pomoč Fidelu Castru, je te dni premier Sovjetske zveze Nikita Hruščev zadal kubanski zračni obrambi težak udarec. Rusi so namreč odstranili s Kube najmodernejšo radarsko napravo. To pomeni, da morejo praktično ameriška letala brez nevarnosti preletavati kubanski zračni prostor.

Po vesteh, ki so prispele v ameriško glavno mesto Washington, gre tu za posebno radarsko napravo, ki komaj odgovarja na elektronske motnje, omogoča silno hitro zasledovanje cilja in se predvsem obnese pri letalih, ki letijo v nizkih in srednjih zračnih višinah.

Ta aparat so Amerikanci odkrili šele pred kratkim. Z odstranitvijo teh radarskih naprav (radarskega sistema), je kubanska zračna obramba zdrknila na stanje, ki je bilo pred kubansko krizo, leta 1962.

Dogovor med Kennedyjem in Hruščevom

Po kubanski krizi pa sta se sovjetski premier Hruščev in predsednik Združenih držav Amerike Kennedy sporazumela, da smejo letala ZDA preletavati Kubo, ker je bil kubanski ministrski predsednik Fidel Castro proti direktni kontroli na otoku samem.

Pred dnevi pa je Hruščev nenadoma obsodil te ameriške poizvedovalne polete in Kubi zagotovil popolno podporo in pomoč.

Vlada Združenih držav Amerike pa je nato izjavila, da bodo njih letala še nadalje v miru preletavala kubanski otok — očitno pod vtisom, da ministrski predsednik Hruščev osebno, z odstranitvijo te najmodernejše radarske naprave podpira na tihem te ameriške inšpekcijske polete čez otok Kubo.

V svetovnih političnih krogih so namreč mnenja, da želi Sovjetska zveza na vsak način preprečiti, da ne bi Fidel Castro v bodoče povzročil kakega incidenta (vmesni pripetljaj), ki bi mogel sprožiti neprijetne posledice v Karibskem prostoru.

KONCERT

„Narodna pesem o Mariji“

Na materinsko nedeljo, dne 10. majnika 1964 bo v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu, ob pol 3. uri popoldan koncert narodnih pesmi o Mariji, ki jih bo pel mešani zbor Obirskega in Zelinjskega pevskega društva. Vstopnice za koncert 10. 5. 1964 stanejo po 20.—, 15.—, 10.— in 3.— šil. Preskrbite si jih pravočasno. Prodajajo jih v pisarni Krščanske kulturne zveze v Mohorjevem domu v Celovcu in pa po naših zastopnikih na deželi.

katerih mlado življenje so vzgajale častite sestre, so vzrasle v pravega, udomačenega, versko čutečega človeka, v človeka, ki ima domovino in zanjo tudi ve.

Domovina, to je ljubezen do domače grude in do vsega, kar je z njo v zvezi: ljubezen do govorice, ljubezen do domače pesmi, do staršev, razumevanje za venec lepih običajev, šeg in navad.

Starši, rojaki, Slovenci! Vaša naloga je, da daste bodočim generacijam celega človeka. Porok za tako vzgojo sta nam naši gospodinjstvi šoli; naši sta, ker so vzgojiteljice naše, ker je šoli gradil narod in ker se v njih vzgajajo naše bodoče matere, ki

bodo živele iz globokega prepričanja o pravilnosti svoje poti in bodo to prepričanje dale naprej novim rodovom, ki naj v njih raste. Zavedati se moramo odgovornosti, ki jo nosimo za nove generacije. Težko je to breme; ampak narod nam bo hvaležen za to, če tega bremena ne bomo predčasno odložili. Mladina nam bo nekega dne hvaležna za to, če ne bomo klonili pod težo materialnega blagostanja in če ne bomo — v času televizorjev, hladilnikov in vsemirskih poletov, v času tujskega in zaradi srčno in duhovno tujega prometa — znali ceniti vrednote, ki stojijo neskončno višje: srčno kulturo verske in narodne vzgoje.

Politični teden

Po svetu . . .

„PRAZNIK DELA“: DAN SLAVJA IN — DEMONSTRACIJ

Po vsem svetu je bil letos 1. maj, „praznik dela“, ko obhajamo sedaj že nekaj let sem praznik sv. Jožefa delavca, v znamenju velikih proslav, parad, pa tudi demonstracij in groženj.

Pa pričnimo v „večnem mestu“! V Vatikanu se je zbralo več deset tisoč delavcev in obrtnikov (posebno veliko iz južne Italije), ki so se prišli pokloniti svetemu očetu in prinesli posebna darila, značilna za posamezne delavske oziroma obrtniške poklice. Papež Pavel VI. je daroval v baziliki sv. Petra za katoliško delavsko združenje Italije slovesno sv. mašo. V svojem nagovoru je poudaril važnost delavskega stanu in da se katoliška Cerkev dobro zaveda njegovega pomena, zato tudi ima razumevanje za želje in potrebe delavstva. Po sv. maši je bila splošna avdiencia, pri kateri so navzoči pridelali sv. očetu, ki je bil neposredno med njimi, izredno navdušene ovacije, tako da je policija le s težavo omogočila spreved in vzdrževala red.

Po vsej Jugoslaviji — zlasti v večjih mestih — so bile velike prvomajske proslave. V Beogradu je bila proslava združena z veliko vojaško parado, kateri je prisostvoval tudi predsednik Josip Broz - Tito. Tuji politični gostje so s pozornostjo opazovali pri paradi prvič predvajane protiletalske rakete sovjetskega izvora in reakcijska letala iz ZDA. — V Španiji in Portugalski je prišlo ob priliki prvomajskih proslav do ostrih izgrediv in demonstracij. V glavnem portugalskem mestu Lisboni je bil en demonstrant ubit, nekaj pa ranjenih; policija je več demonstrantov zaprla. V Španiji je do večjih demonstracij prišlo v Madridu, posebno pa v Bilbao, kjer je policija prepovedala demonstracije, pri katerih je delavstvo zahtevalo višje plače. Več oseb je bilo aretiranih, med njim tudi sin španskega letalskega ministra José Lacalle.

A tudi na Češkem ni takega zadovoljstva in blagostanja, kot to hočejo svetu prikazati rdeči diktatorji. Kot navadno povsod so tudi tu v prvi vrsti visokošolci pokazali svoje nezadovoljstvo nad obstoječim slabim politično-gospodarskim stanjem. Ko jih je več tisoč prikorakalo na Vaclavov trg v Pragi, so pričeli z demonstracijami zaradi nizkega življenjskega standarda, naraščajočih cen najnujnejših potrebščin in zaradi prenizkih študijskih stipendij. Proti njim je nastopila zelo številna policija z gumi-jevkami in policijskimi psi in je nekaj od njih aretirala, nakar so ostali začeli vzklikati: „Živela svoboda!“ in „Proč z gestapom!“

V Moskvi je kot vsako leto tudi letos bila velika prvomajska proslava z običajno ogromno vojaško parado, katere se je letos kot častni gost udeležil tudi alžirski državni predsednik Ben Bella, sedeč zraven min. predsednika Hruščeva. Pri nato sledečem sprejemu v Kremlju je Hruščev v svojem nagovoru naslovil oster opomin na ZDA, češ, „da bi ameriški izvidniški poleti nad Kubo lahko bili usodepolni za ogrožanje svetovnega miru“. Ob tej priliki je Hruščev tudi prvič zanikal, da bi se bil on leta 1962 dogovoril s pokojnim ameriškim predsednikom Kennedyjem, da sme ameriško vojaštvo vršiti inspekcijo nad izstrelilnimi raketnimi bazami s poleti iz zraka, namesto s kontrolo na kraju samem. Zaradi ideološkega spora med Moskvom in Pekingom letos prvič ni bilo pri tej paradi zastopnikov komunistične Kitajske. Pri paradi so pokazali deset različnih vrst raket, med njimi tudi one, ki naj bi služile kot protitež ameriškim „Polaris“ raketam, dalje tako zvane „kombinirane“, ki so tako dolge kot visoka trinadstropna hiša, ter še razna druga orožja.

Tudi v Pekingu je bil 1. maj v znamenju velikih parad in proslav. Predsednik tamkajšnje Delavske zveze Lin Ning-ji je v svojem govoru poudaril, da „moč Kitajske ni bila še nikoli tako velika, kot je sedaj; iz spora s Sovjetsko zvezo in z drugimi komunističnimi kritiki bo ona izšla kot zmagovalka“. Omembe vredno je tudi to, da sta se razen Albanije udeležili te proslave v Pekingu delegaciji Romunske in Poljske; ostale vzhodno-evropske satelitske države pa niso bile navzoče!

FRANCIJA PO SVOJH POTIH

Nemajhno presenečenje je konec tedna vzbudila vest, da je Francija odpoklicala svoje mornariške častnike iz vojaškega štaba NATO-držav. (Del svojega ladjevja je Francija že pred časom odtegnila tej obrambni zvezi.) Države, članice NATO, nekoliko zaskrbljeno pričakujejo, kakšen učinek bo ta francoski korak imel na to ali ono državo, kajti med njimi deloma prevladuje mnenje, da je treba določila NATO-obrambne zveze pregledati in revidirati, t. j. prilagoditi izpremenjenemu stanju, kajti od njene ustanovitve do danes se je marsikaj drugačilo.

Francoski zunanji minister Couve de Murville se je v parlamentu odobravajoče izrazil o tem koraku de Gaullove obrambne politike, češ da bo Francija zdaj lahko bolj samostojno vodila svojo zunanjo politiko. Hkrati pa se je ponovno izrekel za reorganizacijo NATO. Kot pa izgleda, tudi v Franciji sami ta odločitev ni preveč popularna, kajti ko je zunanji minister začel o njej govoriti, je bilo od 465 poslancev navzočih le kakih 200, od katerih jih je v teku razprave odšlo kakih 150!

NA CIPRU — VELIKA NOČ

Tudi pretekli teden v prvih dneh ni napetost ponehala. Grki so vedno bolj pogosto napadali pripadnike turške manjšine. S težkim orožjem so napadali zlasti nekdanjo križarsko utrdbo St. Hilarion na cesti med glavnim mestom Nikozijo in prelazom Kyrenia. Ker so Grki vedno bolj pogosto napadali tudi pripadnike vojaških edinic Združenih narodov — in nekajkrat tudi Turki —, je vrhovni poveljnik teh enot indijski general Gyani v imenu Združenih narodov pozval oba nasprotnika, da bodo člani vojaških enot ZN v bodoče na vsako sovraž-

nost proti njim odgovoril z orožjem; hkrati je generalni tajnik U Thant pozval predstavnike obeh narodnosti, naj takoj prenehata z oboroženimi napadi, ker bodo sicer Združeni narodi prisiljeni storiti sami vse potrebno, da se doseže mir in ustavi nepotrebno prelivanje bratske krvi.

Oba ta dva poziva, katera je ves svet že komaj pričakoval, sta le imela precej uspeha in so napadi proti koncu tedna skoraj popolnoma ponehali. Mogoče je to premirje v zvezi s tem, ker je bil za Grke, ki so pravoslavni, pretekli teden veliki teden in so v nedeljo praznovali Veliko noč, ko so zopet zapeli velikonočni zvonovi; opolnoči je državni predsednik nadškof Makarios maševal v stolnici v Nikoziji.

Upajmo, da bo odmev velikonočne blagovesti in prazničnih zvonov ostal v srcih Ciprcanov tudi po tem velikem prazniku in da bodo uvideli vso zlobo in nesmisel tega boja — v prvi vrsti predsednik Makarios in grška vlada v Atenah, ki naj bi z vso svojo avtoriteto vplivali na grško ljudstvo, da naj preneha z nesmiselnimi in zločinskimi napadi na pripadnike turške manjšine. (To mnenje je bilo izraženo tudi preteklo soboto na zadnji seji NATO-držav.)

NAPETOST V LAOSU,

o katere nevarnosti smo zadnjič poročali, je delno popustila proti koncu tedna. Zaradi odstavitve nevtralističnega min. predsednika princa Souvannah Phouma po desničarsko usmerjenem vojaštvu je obstajala nevarnost, da se v spor vmeša precej močnejša komunistična vojska Pathet-Lao, katero podpira tudi Severni Vietnam in Peking. Nastal bi oborožen spor, katerega posledice bi bile sila nevarne za mednarodni položaj. Zato so Amerikanci zavrnili in obsodili omenjeni vojaški upor ter zahtevali, da ostane Souvannah Phouma na svojem mestu kot predsednik vlade. Po najnovejših vesteh se mu je posrečilo doseči združitev njegove nevtralistične in desničarsko usmerjene stranke.

. . . in pri nas v Avstriji

PRVOMAJSKE PROSLAVE

Kot že nekaj let so bile tudi letos po vsej Avstriji običajne proslave 1. majnika — „praznika dela“ in sv. Jožefa delavca. Vendar pa moramo omeniti tri pomembnejše dogodke, ki so letos stopili izven okvira do sedaj običajnih proslav.

Iz Varšave se je na poti v Rim ustavil v Avstriji poljski kardinal Višinski, katerega je na Dunaju ob prihodu v petek pozdravil na kolodvoru dunajski kardinal dr. König in papežev nuncij. Visoki gost je v svojem pozdravnem nagovoru omenil veliko zadovoljstvo, da je spet na obisku v Avstriji. V soboto je nato poromal z avstrijsko delavsko mladino na slavno božjo pot Marijino Selo (Maria Zell), kjer je v nedeljo daroval sv. mašo ob številni udeležbi delavstva in ostalih romarjev.

Novi zvezni kancler dr. Klaus je konec tedna prvič v tem svojstvu obiskal Koroško — svojo ožjo domovino (rojen v Mauthenu v Zgornji Ziljski dolini). V Celovcu se je udeležil zborovanja študentskega združenja „Babenberg“, dalje konference okrajne OeVP v št. Vidu ob Glini in v Kötschach. Uradno je obiskal tudi celovškega škofa dr. Köstnerja.

Avstrijska socialistična stranka pa je ob prvomajskih proslavah letos posebno izrazito praznovala 75-letnico obstoja svoje stranke, kar so slavnostni govorniki povsod s posebnim poudarkom nakazali. Na Dunaju je bila ta proslava posebno slovesna; navzočih je bilo veliko častnih gostov, tako državni predsednik dr. Schärff, in več inozemskih gostov (med njimi župan Zah. Berlina Willy Brandt).

Omembe vredna pa so še nekatera dejstva. Oglejmo si nekoliko misli in gesla obeh velikih vladnih strank — OeVP in SPO! Zvezni kancler dr. Klaus je poudaril, da je in naj bo 1. maj praznik vsega delovnega avstrijskega naroda in torej nima nikdo kakšne posebne predprave nanj! Delo naj ne bo le breme, temveč izpolnitev naložene naloge; naj ne bo le doprinos k izboljšanju osebnega blagostanja, temveč blagostanja vsega naroda. Avstrijska ljudska stranka ne gleda v delavstvu le neki razred ljudstva, ampak najmočnejšo skupino avstrijskega naroda, o kateri je treba voditi pravično politiko. V zvezi s tem je poudaril:

„Mi hočemo delojemalca smatrati kot delavca in mu zagotoviti ne samo delavno mesto in pravično plačo, temveč mu tudi

nuditi nove možnosti za pridobitev lastnine!“ —

Na drugi strani pa so avstrijsko politično in ostalo javnost nemalo začudila nekatera „bojevita“ gesla avstrijskih zlasti dunajskih socialistov, kot n. pr.: „Za svobodo mišljenja — proti OeVP-terorju v upravi in šolah!“; „S Piffom proti kulturi!“; „Poslušajte Thirringa — proč z vojsko!“; „Klaus v gnezdu!“; „Socializem — napredek — svoboda — čast človeka!“ itd. Po mnenju nepristranskih opazovalcev ta in podobna gesla spominjajo na čas hudega razrednega boja in so zato mnenja, da je treba nasilje, ako se že hoče o njem govoriti, prej iskati na tej kot pa na desni strani!

Politike okoli OeVP je presenetil tudi precej bojevit govor vodja socialistov podkanclerja dr. Pittermanna na prvomajski proslavi na Dunaju in se vprašujejo, da li je to zopet en znak več, s katerim hoče SPOe pokazati, da namerava prej ali slej prekiniti sodelovanje z OeVP v koalicijski vladi in prevzeti sama vodstvo v vladi.

V zvezi z zadnjič omenjenim razdorom med avstrijskimi socialisti pa naj danes še dodamo, da je spor menda res precej resen, kajti notranji minister Olah ni bil navzoč niti na Dunaju pri proslavi niti v Dunajskem Novem mestu, njegovem volilnem okraju. Vsi so namreč pričakovali, da se ta napetost vsaj za 1. maj ne bo na zunaj pokazala.

ZAKON PROTI KORUPCIJI — ODOBREN

Dolgo dolgo je trajalo, da se je avstrijski parlament prebil tako daleč in končno vendarle pretekli teden po dolgem posvetovanju in ostrem prerekanju odobril ta tako zelo potreben zakon.

O nujnosti sprejetja tega zakona so razpravljali že nekaj let, a obe koalicijski stranki (OeVP in SPOe) se nikakor nista mogli zediniti na njegovo enotno besedilo; kajti Ljudska stranka se je bala, da ne bi socialisti skušali s pomočjo tega zakona po ovinkih doseči nadaljnje poddržavljenje in izločiti iz kakega podjetja oz. uprave to ali ono njim neljubo osebo. V smislu sedanje besedila pa je OeVP mnenja, 1. da bo s tem končana demagoška propaganda, češ da ona ščiti korupcijo; 2. nudi sedaj zakon možnost, dejansko kaznive slučaje obravnavati.

Upajmo, da bo sedaj sodna oblast res z vso strogostjo nastopila in kaznovala razne škodljivce narodovega oz. javnega pre-

SLOVENC

doma in po svetu

4. številka — „Nova obzorja“

V četrti številki letošnjega letnika mariborskih „Novih obzorij“ objavljata prozo Pavle Zidar in Nada Gaborovič. Pesmi je prispeval Dušan Mevlja, medtem ko je Kajetan Gantar prevedel nekaj Horacovih pesmi. Jože Pogačnik je zaključil svojo razpravo „Lirika“ Franceta Prešerna. France Fortnerič pa polemizira s Hudaesom v zvezi z njegovim odgovorom na neko kritiko njegovega romana. Fortnerič tudi ocenjuje igro Daneta Zajca „Otroka reke“, medtem ko Jaro Dolar poroča o knjigi Nedjelke „Fabria Odora Talije“, Odora Teutar Draga „Gervaisa“.

Shakespeare pri Slovencih“

Slovenski gledališki muzej je pripravil posebno razstavo „Shakespeare pri Slovencih“. Poleg Slovenskega gledališkega muzeja so pri ureditvi razstave sodelovali ing. arh. Viktor Molka, mojstra umetniške fotografije Vlastja Simončič in Božo Štajer ter delavnice SNG pod vodstvom ravnatelja ing. Ernesta Franza. Na razstavi je bil vsak dan ob 17. uri poseben program. Deset večerov je bilo zasedenih s standardnim programom, ki so ga izvajali ljubljanski gledališki umetniki. Poseben večer pa je bil določen za tržaške in celjske igralce z lastnim programom, združenim s kratkim predavanjem o Shakespearu pri njih. Tržaški igralci so nastopili z odlomki iz Javorškovega dela „Z take smo snovi ko sanje“, nekaj kratkih besed v začetku pa je spregovoril upravnik Rado Rauber.

Mladinski zbor iz Zagorja ob Savi v Gradcu

Pod vodstvom Riharda Bauermana je v soboto gostoval v Gradcu stočlanski mladinski pevski zbor z osnovne šole Toneta Okrogarja iz Zagorja ob Savi. Celovečerni koncert umetnih, narodnih in delavskih pesmi je v dvorani Volkshausa poslušalo številno občinstvo, kateremu je moral zbor več pesmi ponoviti. Gostovanje je organizirala graška podružnica organizacije „Kinderdorf“.

100-letnica Slovenskega zdravniškega društva

Zadnja dvojna številka XXXII. letnika (1963) Zdravstvenega vestnika je posvečena stoletnici Slovenskega zdravniškega društva. V številki so objavljeni govori ob proslavi stoletnice ter zelo zanimivi članki iz zgodovine slovenskega zdravništva (med drugim tudi članek Prispevek zdravniškega stanu k razvoju našega alpinizma).

100-letnica rojstva in 30-letnica smrti pisatelja Josipa Kostanjevca

V Mariboru so v študijski knjižnici odprli lepo urejeno razstavo ob stoletnici rojstva in tridesetletnici smrti pisatelja Josipa Kostanjevca, ki je bil doma iz Vipave, a je od leta 1919 do 1934 živel v Mariboru in tu kot učitelj v pokoju umrl. Kostanjevčeva spominska razstava, ki jo je pripravil prof. Janko Glazer, obsega njegove prispevke v revijah, knjige, rokopise, pisma, ocene njegovih del in spominske sestave. Rokopisi so last pisateljeve hčerke in so v glavnem namenjeni študijski knjižnici v Novi Gorici. Ob koncu preteklega in na začetku našega stoletja je bil Kostanjevec dokaj znan pisatelj. Precej je objavjal v revijah, posebno še v Ljubljanskem zvonu in Slovunu, v knjižni obliki sta izšla dva zvezka: Iz knjige življenja (ponatis krajših povesti), povesti življenja trnjava pot in Krivec ter zvezek zbranih spisov, natisnjen v Radgoni. Okrog leta 1900 je bil Kostanjevec eden vodilnih prozaikov Ljubljanskega zvena, sodeč po tem, da je v tem času objavil v tej reviji dve povesti, ki sta izhajali vse leto. To so bili Kostanjevčeva elita in Gojko Knafeljc. V Gojku Knafeljcu je Kostanjevec deloma naturalist, deloma pa moderni simbolist, čutiti je njegovo težnjo po poglobljenem risanju značajev. Slovstveni kritiki imajo za Kostanjevčovo najboljšo delo novelo Ella Kostanjevec. Objavljal je pri Mohorjevi družbi in Slovenski matici (pri Mohorjevi predvsem večerniške ljudske povesti).

moženja in tudi znala najti pota in zakonita sredstva, kako zopet dobiti od njih to, kar so si nepošteno pridobili!

TRGOVINA Z VZHODOM

Pretekli teden je Graški pomladanski velesejem zopet odprl vrata. Od razstavljajočih tvrdk jih je 200 iz inozemstva in sicer iz 17 držav.

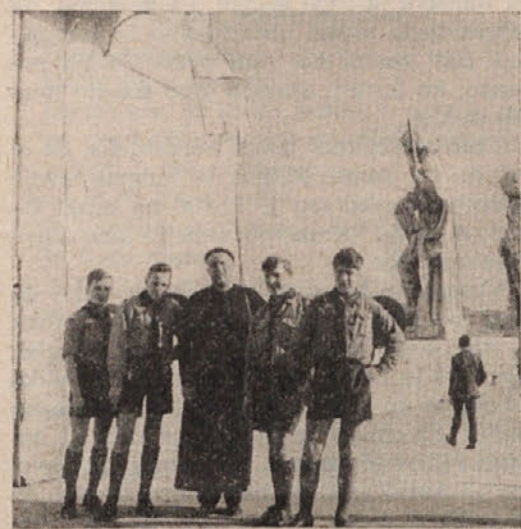
Velesejem je odprl državni predsednik dr. Schärff, ki je v svojem nagovoru med drugim poudaril, da se vprav v Gradcu vidi, da se Avstrija ne more zapreti pred zunanjim svetom in tudi ne more le enostransko usmerjeno trgovino voditi, temveč v vse smeri, saj tudi v Gradcu razstavljajo tvrdke iz zahodnih kot tudi vzhodnih držav. Le na ta način se bo Avstrija lahko izognila morebitnim gospodarskim krizam.

ŠTIRJE SLOVENSKI SKAVTI PRIPOVEDUJEJO:

BILI SMO V

Videli smo Forum romanum, potem pa Circus maximum. Nato smo si ogledali trg Bocca della Verita (= trg resnice). Tam stoji Marijina cerkev, prej tempelj Herkula. V preddvoru je v steni kamnita maska z odprtimi usti, to so usta resnice. Ko niso mogli Rimljani dognati resnice pri razpravi, je vsak, ki je prišel, položil roko v usta. Kdor bi lagal, bi je ne mogel več izmakniti. Neka gospa je ob pripovedovanju poklicala sina Rajmunda: „Rajmund, greva, da boš položil roko v usta, bom videla, če ne lažeš.“ K sreči je bila cerkev zaprta zaradi popraviljanja. Tako je bil Rajmund rešen. — Na drugi strani ceste je velik vodometa, okrogel, stebelničast tempelj Veste in štirioglat tempelj Fortune virilis (= moške sreče). Tudi Janov slavolok je tam. Takoj za njim je pa cerkev sv. Jurija, zaščitnika skavtov.

Nekako ob 10. uri je bila tam za nas sv. maša, ki jo je daroval msgr. Cugnal, vrhovni kurat italijanskih skavtov. Med mašo je govoril italijansko, germanik pa je prevajal. Govoril je o veliki dolžnosti skavtov prav v današnjem času. Po maši se je pogovarjal z nami, fotografi so imeli spet veliko dela. Prišel je k nam tudi g. Khevenhüller, ki je lastnik gradu Hochosterwitz. Star je že 74 let, pa je še zdrav in krepak.

Na strehi bazilike sv. Petra

Dva dni nas je spremljal in se potem spet z letalom vrnil v domovino.

Po kosilu smo se odpeljali na trg sv. Petra. Stopili smo v trostope in tako odšli v baziliko. Ljudje so nas opazovali. Vstopili smo skozi stransko ladjo. Ustavili smo se pred oltarjem ter zmolili „vero“. Zapeli smo še „Kristus vincit, Kristus regnat, Kristus imperat (Kristus zmaga, Kristus kraljuje, Kristus

Rimu

Kristus zapoveduje). Vsak kristjan ve, da tu počivajo telesni ostanki prvaka apostolov, kateremu je rekel Jezus: „Ti si Peter skala, in na to skalo bom sezidal svojo cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.“ Potem smo si še ogledali znamenitosti. Vsega si ni mogoče zapomniti, povsod je veliko kipov, simbolov in mozaikov. Na desni strani je bronast kip sv. Petra. Vsak romar gre mimo, se dotakne ali poljubi nogo. Tudi mi smo šli in se dotaknili njegove noge. Nad njim stoji kip sv. Janeza Boska, zaščitnika naše čete. Videli smo tudi nov kip Pija XII. Je kake 3 metre visok. Voditelj je povedal, da so ta kip financirali živeči kardinali, ki so bili imenovani za časa njegovega vladanja. Michelangelove Pieta, t. j. žalostne Matere božje, nismo mogli videti. Prepeljali so jo v Ameriko na „Svetovno razstavo“.

Greimo na kupolo. Šli smo peš po stopnicah v krogu, ki jih ni bilo konca. Ko smo prišli na streho bazilike, smo šele videli kako veliki so kipi, ki so se nam zdeli tako majhni, ko smo jih gledali od spodaj. Vreme je bilo zelo lepo in razgled je bil krasen.

Povzpeli smo se še naprej prav na kupolo. Stopnice so ozke in zelo strme. Prav nikomur ni bilo žal, da je šel na vrh. Nekateri so se šalili, da lezemo na Veliki Klek. Pa kakor je tam trud poplačan z lepim razgledom, tako je bilo tu, ko smo zrlili na večno mesto. Sonce je prijetno sijalo in daleč je segel naš pogled. Gledali smo na trg sv. Petra, obelisk se nam je zdel majhen, ljudje pa kakor mravlje. Videli smo vatikanske vrtove, tja gre papež po delu na svež zrak, vatikansko radijsko postajo, kolodvor in še druge znamenitosti.

Poljski kardinal proti ubijanju otrok

Poljski kardinal Wyszyński je v zadnjem času imel več znamenitih govorov v obrambo človekove svobode in pravic vernikov.

Med drugim je v nekem svojem govoru obsodil propagando komunističnega režima na Poljskem za nekakšno kontrolo rojstev, ki se ne ozira na naravne pravice človeškega bitja. Veliki skupini katoliških zdravnikov, ki so se zbrali pri njem, je dejal, da propaganda za uporabo sredstev, ki naj onemogočijo plodnost poljske žene in da bi se tako človek lahko brez ozirov na svoje dolžnosti in odgovornosti spolno izživil, spominja na kampanjo nacistov v drugi svetovni vojni z namenom uničiti poljski narod. Atentata na življenje deteta v materinem telesu noben gospodarski javni ali za-

3 Ljudi je bilo veliko. Človek bi najraje ostal zgoraj in užival ta lepi razgled. Ko smo šli na kupolo, je neki gospod rekel: „Bomo že prišli gor, a to ni tako važno! Važneje je, da bomo prišli skupaj v nebesa.“

Kmalu smo zaslišali glas: „Odhod!“ Počasi smo šli navzdol. Sonce je že zahajalo, mi pa smo imeli še nekaj v načrtu. Šli smo hitro v baziliko ter stopili v kriptu, kjer so grobnice nekaterih papežev. Grob Pija XII. in Janeza XXIII. sta bila okrašena in polno lučic je gorelo. Tudi mi smo postali tam nekaj minut in zmolili očenaš.

Morali smo pohiteti. Zasedli smo svoje prostore v vozovih in odhiteli na hrib Gianicolo, kjer je velik spomenik Garibaldi. Tam je veličasten pogled na drugi del Rima. Sonce je zahajalo vedno nižje, zato smo pohiteli v cerkev S. Marie in Trastevere. Bilo je že mračno. Kljub temu smo stopili v cerkev in si jo na kratko ogledali.

Kmalu nato smo že drveli proti našemu stanovanju. Po dobrem okrepcilu smo šli k potrebnemu počitku.

California Garden je blizu kraja, kjer se je pred nekaj leti prikazala Marija dvema otrokoma. Ko je oče opazil, da otrok ni nazaj, jih je začel iskati. Dobil ju je v neki votlini, ko sta se pogovarjala s prelepo gospo. Mož, po poklicu tramvajar in veri sovražan, je postal po tem dogodku veren katoličan. Na drugi strani ceste pa je samostan trapistov in cerkev Alle Tre Fontane. To so trije studenci, kjer je bil baže sv. Pavel obglavljen.

V sredo smo vstali ob 7. uri kot običajno. Hitro smo se spravili v avtobuse brez zadržk. Hiteli smo v Domitiline katakombe. Tam smo imeli sv. mašo. Spet nov svet. Človeka prevzame, ko hodi po temnih hodnikih, kjer so se prvi kristjani skrivali pred preganjalci, pokopavali svoje znance in velikokrat obhajali „velike skrivnosti“, to je sv. mašo. (Dalje prihodnjic)

Kratke kulturne vesti

● Sovjetski znanstveniki iščejo Napoleoneve prtljažne vozove, ki niso po umiku leta 1812 nikdar prispeli v Pariz. Na teh vozovih so bile ogromne količine: zlata, srebra in drugih vrednostnih predmetov. Rusi hočejo s tem dokazati, da je dal Napoleon te vozove potopiti v nekem jezera blizu Smolenska. Znanstveniki se sklicujejo na dejstvo, da je voda jezera nenavadno zlatonosna. S posebnimi instrumenti so že dognali, da ležijo na dnu jezera veliki predmeti. Reševalne akcije so v teku.

● Za stalnega opazovalca Vatikana pri OZN je bil imenovan italijanski prelat msgr. Alberto Giovannetti.

● S koncertom v gledališču „Verdi“ se pričanja koncertna sezona v Trstu, ki bo trajala do 25. maja; v tem času bo 11 koncertov. Na sporedu koncertov je precej novosti; deloma gre za res nova dela, deloma pa samo za taka, ki pač v Trstu še niso bila izvajana. Pianist Wuehrer bo na svojem koncertu izvajal samo Beethovna (štiri sonate) in prav tako bo samo Beethoven na sporedu koncerta, ki ga bo dirigiral Carlo Zecchi in na katerem bo igral tudi violinist Salvatore Accardo. Nadalje je samo Strauss posvečen koncert pod vodstvom Herberta Alberta s sodelovanjem hornista Domenica Ceccarossija. Na sporedu so tudi dela nekaterih Tržačanov.

● Letošnja operna sezona v veronski Areni se bo pričela 23. julija z „Mefistofelom“ Arriga Boita. Dva dni pozneje bo premiera Puccinijeve „Bohème“, 1. avgusta pa bo poleg Mascagnijeve „Cavallerie rusticane“ na sporedu tudi Čajkovskega „Labodje jezero“, ki ga bo izvajal londonski Festival Ballet. Sezona se bo zaključila 16. avgusta.

● Charlie Chaplin je zaključil urejanje svojih spominov v majhni irski vasi Waterville (grofija Kerry), kjer sedaj prebiva z ženo in s štiriimi od svojih otrok. Igralec, ki bo 16. maja dopolnil 75 let, dela vsak dan dolge sprehode. — Njegovi spomini obsegajo 570 strani in objavljeni bodo oktobra ali novembra v Londonu. Chaplin je dejal, da je v teh spominih „povedal vso resnico o sebi in o tistih, ki sem jih poznal. Ničesar nisem prikril.“

● Celovski „Madrigalisti“ pod vodstvom Güntherja Mittergradneggerja so pred dnevi peli v Radentheinu. Program je obsegal sodobne zborovske skladbe, narodne pesmi iz raznih delov Evrope in koroške pesmi. Preko državnih mej znani „Madrigalisti“, ki so želi s svojim umetniškim izvajanjem vesplošno priznanje, so morali še in še dodajati pesmi izven programa, da so tako zadovoljili navdušeno poslušavstvo.

Msgr. Janezu Blažiču v spomin

V zadnji številki smo na kratko zabeležili, da je umrl v ZDA msgr. J. Blažič. Danes pa prinašamo njegovo življenjsko pot.

Cleveland, (Ohio — izg. ohajo). — Bilo je 9. oktobra lanskega leta, ko sem se prvič in zadnjič osebno srečal z msgr. Janezom Blažičem.

O msgr. J. Blažiču mi je prvi pripovedoval p. Odilo Hajnšek, OFM iz Lemonta. Bilo je to kmalu po mojem prihodu v ZDA leta 1948. Takrat je šlo za to, kako bi ameriški rojaki omogočili Družbi sv. Mohorja v Celovcu spraviti jo spet na noge. Domača koroška duhovščina z rajnkim msgr. Val. Podgorcem na čelu je sicer z nekaterimi katoliškimi slovenskimi laiki inteligenti vse pripravila, kar je bilo v njeni moči, da Družba po strašnih letih načrtnega nacističnega uničevanja vsega slovenskega, spet začne s svojim ljudskim katoliškim izdajateljskim in založniškim delom. Toda sredstvom za nakup potrebnega stavne stroja (linotype) pa Koroška sama nikakor ni bila kos. Tu je morala priskočiti na pomoč slovenska ameriška katoliška skupnost. Zadevo je vzel v roke p. Odilo Hajnšek, veliki prijatelj koroških Slovencev, in jo s čudovitim uspehom v izredno kratkem času izpeljal z uspehom. Drugi smo mu pomagali. Takrat se je začelo tudi moje korespondiranje z msgr. J. Blažičem. Tu naj mimogrede omenim, da je bil rajni msgr. Blažič v slovenski družbi kot tudi v svojih pismih, podobno kot tudi msgr. Oman, msgr. Zaplotnik in večina drugih duhovnikov rojakov s tem imenom, vedno samo Janez in ne John. Tako pa so ravnali tudi nekateri ameriški slovenski laiki inteligenti, od katerih naj omenim samo vsem zna-

nega arhitekta umetnika ing. Janeza Jagra.

Ko smo bili torej pred pol letom pri rajnem msgr. J. Blažiču v Uniontownu, še malo ni kazalo, da nas bo tako kmalu zapustil. Bila so tu sicer že njegova visoka leta, toda gospod je bil čudovito svež, živahen in vesel. Sama sreča je sijala iz njega. Nič starčevskega ni bilo na njem. Pa še nečemu na njem sem se čudil. Bil je to čudovit mir, s katerim je gledal na ves nemir sedanjega časa na svetu. Zadnji terek v opoldanskih urah pa me je telefon iz uredništva AD obvestil, da je msgr. J. Blažič umrl. Hudo me je zadelo. Živo se zavedam, kaj je izgubila z njim ameriška slovenska katoliška skupnost. Vendar, taka je božja volja.

Rajni msgr. J. Blažič je razen enega leta kaplanovanja med Slovenci pri Sv. Vidu v Clevelandu za časa župnikovanja msgr. Jerneja Ponikvarja opravljal polnih 55 let dušnopastirsko delo med ameriškimi Slovaki katoličani v Pennsilvaniji. Njihov jezik je govoril kakor svoj materin. Ljubil jih je in se vsega žrtvoval zanje, kakor to stori samo najboljši za svoje ovce. Tu naj povem, da zgodovina Slovencev v tej deželi ne izpričuje tolikšne naše povezanosti z nobenim drugim narodom kot ravno s slovaškim. Veliko delo bo opravil tako za Slovence kot za Sloake, kdor se bo lotil študija tega vprašanja. Začeti bo moral pri „očetu ameriških Slovakov“ msgr. Stefanu Furdeku, ki je nam clevelandskim Slovincem oskrbel župnika za prvo slovensko župnijo rajnega msgr. Vitusa Hribarja; zaključil pa jo bo najbrž z msgr. J. Blažičem, potem ko bo prej obdelal tudi eno od zanimivejših poglavij v njej, namreč delo

p. Kazimirja Zakrajška in njegovo sodelovanje z ameriškimi slovaškimi frančiškani.

Msgr. J. Blažič je bil rojen 9. oktobra 1881 v Zihovem selu, vasi, ki leži ob naši prelepi dolenski Krki, v šmihelski župniji na Dolenjskem.

V Ameriko je Blažiča spravil leta 1902. rev. Albin Moder. Tu je Blažič takoj stopil v semenišče v St. Paulu, Minnesoti, kjer je študiral tista leta velika vrsta slovenskih ameriških bogoslovcev. Ti so si bili ustanovili posebno slovensko kulturno društvo „Baraga“, v katerem so se izpopolnjevali za svoje poznejše dušnopastirsko delo med Slovenci in drugimi Slovani v Ameriki.

Blažič je bil posvečen v duhovnika pri Sv. Vidu v Clevelandu, in sicer na praznik sv. Antona 13. junija 1908. Tisto leto je bilo, mislim, da doslej najbolj rodovitno v ameriškem slovenskem Gospodovem vinogradu. Kar deset slovenskih novomašnikov je tistega leta zapelo svojo novomašno Glorio.

Po enem letu kaplanovanja pri Sv. Vidu je, kot že omenjeno, J. Blažič odšel pastirrovat med Sloake v pittsbursko škofijo, za katero se je v šentpavelskem semenišču pravzaprav pripravil. Škof ga je rabil in zato poklical nazaj ter ga takoj postavil za upravitelja župnije sv. Rozalije v Brandedville, kjer je ostal le pol leta, ko je bil premeščen na župnijo Lechrone, kjer je sezidal novo cerkev, postavil novo šolo in sestrski dom. Na tej župniji je služil 16 let.

Leta 1926 je msgr. Blažič dobil eno največjih slovaških župnij v tej deželi, župnijo rojstva Matere božje v Uniontownu, kjer je ostal do konca svojega življenja, to je polnih 38 let. Tu je z okusom obnovil župnijsko cerkev, sezidal šolskim sestram udoben konvik, pozneje pa zgradil še novo

šolsko poslopje, ki velja še danes za eno od najbolj modernih v pittsburski škofiji. To so njegovi zemski spomeniki, ki bodo dolgo pričali o njegovem požrtvovalnem delu za svoje župljane. Rim ga je pred leti odlikoval s častnim naslovom monsignor. Njegov škof pa ga je že prej imenoval za pravega škofijskega konzistorialnega svetovca, kar gotovo veliko pomeni. Vendar rajni Blažič ni ljubil odlikovanj. Bil je najprej in predvsem Gospodov duhovnik, ki mu je prvo in glavno duhovni blagor svojih vernikov. V tem sta si podobna z g. msgr. J. Omanom.

Ne bi pa opravil dolžnosti hvaležne spoštljivosti do rajnega g. msgr. Blažiča, če ne bi v tem trenutku posebej omenil tudi njegove vroče žive ljubezni do svojega slovenskega naroda. Čeprav je živel tako rekoč vse življenje skoro izključno med Slovaki, se je ves čas stalno zanimal za slovensko stvar, tako v tej deželi kot tudi v njegovi domovini. Obiskal jo je dvakrat: najprej leta 1914 pred izbruhom prve svetovne vojne, drugič leta 1951. Ni si ogledal samo Slovenije marveč tudi Koroško in Goriško. Vsa leta je imel naročene vse slovenske liste in revije iz Amerike, Koroške, Argentine, Avstralije itd. Prav posebej je ljubil lepo slovensko knjigo. Zelo je cenil kulturno, zlasti še pisateljsko delo našega Karla Mauerja. Rajni gospod je vse, kar je spoznal za dobro in pošteno, tudi podprl po svojih gmotnih močeh. Da je bilo celovski Mohorjevi družbi mogoče kupiti nov stavni stroj, gre zahvala najprej njegovemu velikodušnemu daru 5.000 dolarjev (125.000 šil.).

Monsignor Blažič, hvala vam za vse! Mi rojaki pa molimo zanj! Velika naša dolžnost je to. Monsignor bo prosil Gospoda blagoslova za nas.

Janez Sever

Naše prireditve

Katoliško prosvetno društvo iz Šmihela priredi v nedeljo, 10. maja 1964, ob 8. uri zvečer (po Šmarinah) v Libuči pri Marinu igro

„KAPLAN KLEMEN“.

Vsi od blizu in daleč pristočno vabljeni!

DUNAJ

(Iz klubskega življenja)

V četrtek, dne 23. 4., je predaval v Klubu slovenskih študentov na Dunaju glavni urednik uglednega dunajskega katoliškega tednika „Die Furche“ dr. Kurt Skalnik o temi „Die OeVP von 1945 bis zur Gegenwart, Versuch einer kritischen Zwischenbilanz“.

Dr. Skalnik je podal v svojem referatu zgodovino razvoja ljudske stranke in njen pomen za Avstrijo, saj je bila doslej vsa leta druge republike prva vladna stranka.

V soboto, dne 25. aprila, pa je gostoval zbor Kluba slovenskih študentov pod vodstvom Huberta Greinerja pri koroškem krožku Katoliške visokošolske mladine (KHJ). Študentje so zapeli štiri pesmi, in sicer „Po gorah grmi in se bliska“, „O večerni uri“, „Ti puobč, ja kna lumpej“, in „Zabe“.

KSS je s tem nastopom znova dokazal, da hoče vzdrževati tesne prijateljske stike z nemškimi avstrijskimi organizacijami, predvsem koroškimi, v kolikor zastopajo avstrijskega duha.

DOLE — PODRAVLJE

Ze ves čas po drugi svetovni vojni ob stoji na dolinskem polju peskarna tvrdka Kunz & Comp. Stolp za pridobivanje peska iz prazgodovinskega dravskega območja in drugih velikih naravnih sil na tleh dolskih poljan je tvrdka imela prej nameščen v borovju pri južnih Podravljah bliže Drave. Po končanju izkoriščanja peščene sipe iz ondotnih tal je tvrdka premestila stolp zahodno odtod v sredino dolskega polja s tem, da je raznim lastnikom odkupila v ta namen potrebna zemljišča. To polje leži nekako 20 m nad dravskim nivoom. Globine po pridobitvah izkopanega peska segajo že do višine površja Drave.

Doslej je pridobivala tvrdka pesek s pomočjo velikih žerjavov, kopačev, zajemačev in dvigačev, zdaj pa s pomočjo neke posebne mostne naprave. V stolpu pesek operejo in na razne vrste odberejo, kakor ga pač potrebujejo za zidanje novih poslopij. Iz peska dela firma tudi posebne cementne opeke. Droben pesek in tudi te opeke prodaja delavna in podjetna tvrdka na vse strani sosednjih naselbin in občin. V ta namen služi firmi več velikih traktorjev.

Ko je zdaj občinska cesta do Skočidola na eno stran, na drugo pa preko Podravelj, Kleč in Nove vesi do glavne zvezne ceste asfaltirana, je vožnja s temi traktorji za tvrdkine uslužbence mnogo lažja, kakor pa je bila prej po navadnih prstenopeščenih potih. Že mnogo stotin kubikov takega stavbnega materiala so ti vozovi v zadnjih 20 letih dovozili raznim po njih nastalim novim hišam in stavbam. Razumu podjetja oblast, delu, izvedbi namenov pa čast!

To podjetje je južno od železniške proge Celovec—Beljak. Severno od nje, blizu dolinskega prehoda čez njo, pa zdaj nastaja novo podjetje, menda veliko centralno skladišče raznega trgovcem in prodajalcem potrebnega blaga. Dela tu trajajo že nekaj mesecev. Ogromni žerjavi izkopavajo zemljo, jo spravljajo na kupe in planirajo svet za omenjeni namen potrebne stavbe, ki bodo po izravnanju zemske, nekoliko proti

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU

bo sprejela v prihodnjih mesecih

1. pridnega, vestnega in poštenega fanta iz verne slovenske družine z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo za tiskarskega vajenca.

2. pridno, vestno in pošteno dekle, ki ima veselje za trgovinski posel, z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo kot trgovsko vajenka

v svojo trgovino s knjigami, pisarniški potrebščinami in devocionalijami.

Starše,

ki želijo, da se njihov otrok upošteva pri izbiri, prosimo, da to čimprej sporočijo na naslov:

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Pri nas na Koroškem

Koroška dijaška zveza

V preteklem mesecu smo smeli v naši sredi pozdraviti prof. dr. Pavla Zablatnika, ki nam je povedal mnogo zanimivega o slovenskih bukvnikih, med njimi je najbolj poudaril Lesičjaka, katerega 130-rojstni dan letos obhajamo.

Slovenski občinski odborniki pri nas

Občinske volitve na Koroškem so v mnogih krajih privedle do bistvenih sprememb. Od strani dijakov je bilo slišati več predlogov, naj bi povabili k nam tudi nekatere slovenske odbornike. Politični socialni odsek KDZ je 15. aprila organiziral diskusijski večer, na katerega so bili povabljeni odborniki g. Mirko Kummer iz občine Pliberk, g. Gregorič iz Globasnice, g. Olip iz Sel, g. Janežič in g. Isopp iz St. Jakoba v Rožu, ter gospod Galob iz Malošč, ki pa je bil ta večer, žal, zadržan.

V posebno veselje nam je bilo, da smo ta večer smeli pozdraviti med nami tudi našega g. ravnatelja dr. Joška Tischlerja in predsednika NSKS g. dr. Valentina Inzka.

Uvodoma je g. podžupan Mirko Kummer v kratkih in jedrnatih besedah orisal pomen volitev na splošno ter posebno potrebo, da Slovenci kandidiramo na svojih lastnih listah.

Nato smo v dveurni diskusiji, ki jo je vodil g. dr. Vospersnik, zvedeli mnoge probleme naših zastopnikov v slovenskih (dvojezičnih) občinah. Končno smo z žalostjo ugotovili, da je problem v bistvu v vseh naših občinah enak, da narodna zavednost pojema.

Soglasno so odborniki izjavili, da stavijo veliko upanje v študente slovenske gimna-

zije. Ti so namreč poklicani, da prinesejo novo življenje med naše ljudi.

Trudili se bomo, da naših mož in z njimi našega naroda ne bomo razočarali.

DUNAJSKI KLUB

KDZ je povabila zastopnika kluba slovenskih študentov na Dunaju na predavanje.

Feliks Bister nas je seznanil s problemi in zgodovino kluba, v katerega so vključeni skoraj vsi naši slovenski študentje, ki obiskujejo univerzo na Dunaju.

Namen kluba slovenskih študentov je narodno prosvetni. Bavi se s poglobitvijo kulturnega življenja dijaštva in razširja družabnost med člani. Dočim so bili v preteklih letih slovenski študentje nekako izolirani, skušajo sedaj stopiti polagoma tudi v javnost; s tem so si pridobili tudi prijatelje med Dunajčani. Saj je naloga te družbe stike s svetom ustvariti in poglobiti, ne pa jih rušiti.

1923 je peščica slovenskih študentov ustanovila ta klub, leta 1944 ga je državna oblast razpustila, po drugi svetovni vojni pa se je obnovil klub koroških slovenskih akademikov. Uspeh je bil najprej skromen, člani so se sestajali v stanovanjih, pozneje po gostilnah do 1961, ko je poskrbel pater Tomažič študentom dom „Korotan“.

V drugem delu nam je predavatelj nakažal naloge mladega slovenskega izobraženca v njegovi sodobni družbi. Izobraženec mora zavzeti stališče do družine, dežele in države. Njegova naloga je, da ustvari ravnotežje med svojo narodno slovensko kulturno doto in avstrijsko nemško izobrazbo, da docela živi kot lojalni in vzgledni državljan.

kor paradiz lepa Mežnarjeva kmetija. Pred hišo je bila cerkev, posvečena sv. Lekšu in sv. Miklavžu. V pijanosti je mežnar prodal kmetijo z gostilno vred nekemu, ki si je v ta namen izposodil 5 rajnišev. Pogodba je bila sklenjena pred pričami in je veljala. Novi gospodar je posekal les in plačal in dobro gospodaril.

Takrat je razsajala vročinska bolezen — trebušni legar — pri Mežnarju tako, da so vsi pomrli razen enega slaboumnega, ki ni bil za gospodarstvo.

Hišo je nato prevzel grof, ki pa ni bil katoličan. Lesena poslopja je podrl, posestvo pogozdil, nasadili so namreč smreke prav do zidu. Pred edina cerkvena vrata so nametali kupček prsti in vsadili smreko. Med sajenjem je prišla ploha. Zenske so zbežale pred dežjem k Tratniku. Razjarjeni sosed je vzel preklo in jih nagnal izpod strehe, češ: „Sovražnikov Cerkev ne trpi pod streho.“ Vse je bilo last grofa, tudi njiva pred cerkvijo, ki jo je imel Mežnar v najemu od cerkve. Prišel je župnik iz Pustrice, prignal nekaj mož, ki so popipali toliko smrek, da so mogli s procesijo v cerkev. Nihče ni bil proti. Pozneje so morali posekati še nekaj lesa tako, da je zdaj okrog 20 arov trate, ki je cerkvena last.

Cerkev je 20 m dolga in 8 m široka, ima nove klopi, novo lopico in nove zvonove. Graščina je bila prodana, sedanji posestnik je podjetje Leikeb v Sinči vesi, ki to od nikoder vidno, sredi temnega gozda, s kamenčki krito starodavno cerkev tudi gmotno podpira.

Iz Nonče vesi gre pot čez Lipico, mimo Rude, skozi St. Kolmon pri Grebinju in še 20 minut v hrib, kjer se je oglašil pri neki hiši naš mežnar, ki mu romarska žilica še vedno ne da miru. Dejal je: „Pred 30 leti je bila vaša družina še slovenska, kako da ste zdaj Nemci.“ Odgovor je bil: „Vsi naši predniki skozi stoletja so bili Slovenci, toda naša mati so prišli od nemške strani in so nas vzgajali nemško. Mi smo zadnja hiša, ki spada še pod Rudo. Tu v grabnu je moja cerkev na Vinku, ki spada že pod St. Martin k Granitztalu.“

Doživel sem tu cerkveno slovesnost. Ves hribček je bil poln ljudstva. Mladina se je pogovarjala nemško, starejši ljudje slovensko. Slaščičarji so prodali do zadnje drobtine vse. Tudi pijače je zmanjkalo. Vsi se z ljubeznijo oklepajo tega. Farna mladina

OBJAVA

(Uradni dnevi kmetijskega referata občine Pliberk)

Kmetijski referent za občino Pliberk podžupan Mirko Kumer, kmet, p. d. Črčej na Blatu, bo imel od torka 19. maja dalje vsak drugi torek uradne dneve v sejni dvorani bivše blaške občine v Pliberku.

Referent bo kmetom na razpolago za posredovanje v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na kmetijstvo.

NAZNANJAM

rojakom, da sem otvoril živnozdravniško prakso poleg svojega očeta v Dobrli vesi. Milan Sienčnik

je nosila zastave in Marijo. Č. g. Nuk, rojen na Komelnu in č. g. Šmartinski župnik, sta vodila cerkvene obrede. Ljudstvo je molilo, pelo in streljalo.

Tako sem vam opisal življenje na naši skrajni narodni meji. Sram me je bilo, da je narod na meji vlnudnejši in bolj drži na svoje navade, običaje in šege, kakor mi tu zadaj.

Zvestoba za zvestobo.

ZELUČE — ST. JAKOB — REKA

Minulo nedeljo smo imeli pomembno slavnost: Pipanovo Uršijo smo spremljali na njen novi dom, k pd. Pozdircu na Reko v šentjakobski župniji.

V St. Petru so imela dekleta razstavo, kjer se vsako leto zbere mnogo slovenskega ljudstva iz vseh krajev. Pa ne samo, da razstavljene stvari občudujemo in kupujemo, tudi ženini kaj radi prihajajo tja posebno, ko je tam zbranih lepo število mladih deklet.

Tako je šel tudi mladi Pozdirc tja, da si izbere ne samo sladkarije, ampak svojo nevesto. Pogled mu je obstal na brhki Pipanovi Šeliji, in zadnjo nedeljo smo imeli veselo svatbo.

Vzorno je bilo življenje Šelije, tako da smo jo težko pustili oditi od nas. Poroka je bila s sv. mašo v kapeli v St. Jakobu, kjer nas je čakalo mnogo ljudi, tudi veliko otrok, ki so med sv. mašo peli in glasno molili. Sv. mašo in poroko je opravil domači bilčovski župnik. Po poroki sta nevesta in ženin metala denar med otroke, ki so pobirali denar. Potem so se gostje peljali na ženinov dom, k pd. Pozdircu, kjer se je vršila vesela gostija.

Pevci iz Bilčovsa so tudi prihiteli, da so tam prepevali lepe domače pesmi. Prehitro so minile ure in ko je že legel mrak na zemljo, so se začeli razhajati gostje.

Vsi želimo ženinu Hanziju Sereiniku in nevesti Šeliji Kulnik mnogo zakonske sreče, da bi ju peljala skupna pot bolj po rožah kakor po trnju, da bi dočakala visoko starost v zdravju in zadovoljnosti.

LIBUČE

Prišla je k nam duhteča vigrad, prinesla mnogo cvetja in ptičjega žvrgolenja. A prinesla je v našo vas tudi smrt s seboj, ker nas že res dolgo ni obiskala.

V sredo, 15. aprila, je potrkala smrt na vrata Burjekove hiše. Oče, ki jih je že štel nekaj čez osemdeset, se je moral ločiti od tega sveta. Bog mu je dopustil, da je že pred smrtjo mnogo trpel. Prejel je sv. popotnico, par dni nato je dobro pripravljen oče šel v večnost.

V petek, 17. aprila, smo ga spremljali v velikem številu na libuško pokopališče k večnemu počitku.

Burjakov oče je bil zelo priljubljen človek daleč na okoli. Tudi prepeval je zelo rad. Po poklicu je bil železničar. Vsa leta je vestno izpolnjeval svojo službo in svoje dolžnosti. Vsem domačim sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

ŠMIHEL nad PLIBERKOM

V vsej majniški krasoti sta si dne 1. majnika v šmihelski cerkvi podala roki v življenjsko zvezo Vida Aichholzerjeva in Karel Rudolf.

Vida, hčerka zaslužnega slovenskega šolnika ravnatelja v pokoju gospoda Franca Aichholzerja, je prišla k cerkveni poroki od Brlinove hiše v Dvoru, od koder je prišla njena mati, Frilnova Marica, ženina pa iz Bistrice v spremstvu svojih staršev.

Med poročno mašo je novi zakon blagoslovil g. kaplan Hudl — ženinov bratranec. Po poroki pa so se svatje zbrali pri Šercerju v veseli družbi, kjer je ojetno družbo s svojim obiskom počastil tudi g. dekan Srienec, ki je želel mlademu paru mnogo sreče in božjega blagoslova na življenjski poti.

Tem željam se pridružujemo tudi mi.

Pri nas na Koroškem

NONCA VES

(Piše Franz Buchwald)

Njen „prvi materinski dan“

Ko je Marjetka doraščala v svoji deseto pomlad, je bil zdaj že tako običajni materinski dan še le v „povojih“. Učiteljica v šoli je priporočala zlasti deklicam, da naj napravijo svojim materam za ta dan kako majhno veselje. Seveda se je takoj razvil med šolaricami nekak tekmovalni razgovor, s čim bodo presenetile svoje mame.

Po večini so bile mnenja, da jim mora priskočiti oče s kakim šilingom na pomoč, da bo ta novi praznik res dostojen. Marjetka pa se je mogla pohvaliti, koliko da ima sama drobiža. Marjetka pa je očeta izgubila ob zadnjem božiču. Poleg tega jo je težilo, da ima le 10 grošev lastnih prihrankov.

Šla je domov iz šole v skrb, kako rešiti težki položaj in napraviti mami veselje. S to skrbjo je zvečer zaspala in z isto se je zjutraj tudi zbudila. Ogledevala je svojih deset grošev in se napravila k prvi maši. Šla je sama, ker so bili mati zadnji čas bolni. Po maši ni vedela kako in kaj. Hotela je že oditi praznih rok, pa se je zopet vrnila. Postajala pred izložbami in si želela, da bi bila bogata. Kako hitro bi tedaj o-

pravila. Kupila bi lepo rožo, novo ruto in še in še. Po dolgem pa se ji je le pokazala rešilna bilka. Lep rumen kolaček (šarkelček), iz katerega se je cedila strd, je stal ravno njeno premoženje — „deset grošev“. Kupila ga je nemudoma, ker vest ji je začela očitati, da že mnogo predolgo hodi od maše.

Ko se je bližala domu, jo je začelo skrbeti, kako bo to svoje neobičajno darilo izročila materi. Že prej ni vedela, kako bi začela. Zdaj pa, ko je odprla vrata, jo je mati nič sluteč o Marjetkinem namenu z nevoljo sprejela; „Kod pa kaj hodiš tako dolgo?“ Kakor gospodarju, ki mu pobije toča ves njegov pridelek, se je v hipu vse podrla v Marjetkini duši. Ni vedela boljšega izhoda, kot da se je v hipu obrnila in

stekla za hišo. Sedla je na klado preše in ko je začutila, da je nihče ne vidi, so se ji šele sprostile solze. Ko se je izjokala, ji je bilo laže pri srcu. Uvidela je, da za leto s proslavo materinskega dneva ni nič. Pač pa bo čez leto lepše in bo vse pravočasno pripravila.

Mati pa je potem za dobri namen hčerke tudi izvedela in ji bila na tistem hvaležna. Materinski dan se je čez leto že bolj uveljavil. Marjetkine tovarišice so izkazovale svojim mamicam na vse mogoče načine svojo ljubezen.

Ona sama pa je imela samo še eno možnost, da je šla s šopkom pomladnega cvetja na mamin — prerani grob...

Tudi ta materinski dan je obhajala s solzami v očeh. A bilo ji je obenem lahko pri srcu in imela osrečujočo zavest: Imela sem rada mamo, pa četudi se mi je ponesrečilo to pokazati.

Ječmenove droži - dopolnilo

Naši kmetovalci radi kupujejo ječmenove droži, da z njimi dopolnjujejo seno krmno. Oglejmo si malo, kakšno redilno vrednost imajo te droži, da si bomo vsaj malce na jasnem, kaj pokladamo naši živini.

Ječmenove droži pridobivamo pri varjenju piva. Razlikujemo pa sveže in suhe ječmenove droži. V 100 kg svežih je prebavljivih hranilnih snovi: 3.7 kg surove beljakovine, 1.5 kg surove tolsče, 6.6 kg škroba in 2 kg surovega lesnega vlakna. V 100 kg suhih ječmenovih droži pa je prebavljivih hranilnih snovi: 15.1 kg surovih beljakovin, 6.6 kg surove tolsče, 25.5 kg škroba in 7.7 kg surovega lesnega vlakna. V svežih ječmenovih drožeh je 76.5 odst. vode in 1.2 odst. rudninskih snovi; v suhih pa 9 odst. vode in 4 odst. rudninskih snovi. Po svoji sestavi so ječmenove droži precej tečnej in tudi lahko prebavljive.

Ako presojamo sveže ječmenove droži po njih zunanosti, potem cenimo bolj one, ki so svetle barve in v katerih je manj mekin. V suhih ječmenovih drožeh ne smejo biti ogleni deli. Biti morajo takšnega okusa, kakršnega ima sveži kruh. Če primešamo

suhih ječmenovim drožem mlačno vodo, ne smejo dišati ne po plesnobi in ne po kislem.

Sveže ječmenove droži imajo to slabo lastnost, da se hitro skisajo ali začnejo kaj rade plesniti že po kratkem času. Skisane ali plesnive droži pa škodujejo živini, ki dobi v takšnem primeru drisko. Pri mlečnih kravah povzročajo pokvarjene droži, da se mlečnost zniža, trpi pa tudi kakovost mleka in mlečni izdelki. Da se sveže ječmenove droži ne pokvari, je najbolje, da jih krmimo živini popolnoma sveže in še nekoliko tople. Torej se dajo izkoristiti sveže ječmenove droži najuspešnejše v krajih, ki so v neposredni bližini pivovarne. Nepokvarjene vplivajo ugodno na mlečnost. Mlečnim kravam jih lahko pokladamo dnevno 10 do 20 kg na glavo. Tudi za krmljenje pitalne živine so sveže ječmenove droži zelo prikladne. Prašič, ki tehta 50 kg, jih lahko dobi 5 kg na dan. Pitalni goveji živini lahko pokrmimo na vsakih 100 kg zive teže do 2.50 kg svežih ječmenovih droži na dan.

Suhe ječmenove droži so izvrstna krma posebno za mlečno živino. Pa tudi ostalim domačim živalim jih smemo pokladati. Le za prašiče ne pridejo v poštev, ker jih slabo prebavljajo. Istotako niso primerne za mlado živino, ker je v njih malo rudninskih snovi. Konju lahko pokladamo do 2 kg suhih ječmenovih tropin, kravam in pitalni goveji živini do 3 kg na dan. Pokladamo jih same zase in suhe, ali pa jih nekoliko pomočimo z vodo tik pred krmljenjem. Priporočljivo je, jih mešati in krmiti tudi med rezanico, krmsko peso, repo itd.

Mednarodna vinska razstava

Letos bo od 29. avgusta do 6. septembra na „Gospodarskem razstavišču v Ljubljani“ jubilejna Mednarodna razstava vin in žganjih, ki se je bodo udeležile s svojimi najboljšimi pridelki in žganimi pijačami razne države z vsega sveta.

do šestih kozarcev alkoholne pijače že treba računati s tem, da so prizadete važne duševne funkcije, ki so potrebne za upravljanje vozila. V možganih sta moteni predvsem središči za zaznavanje in za vskladičenje kretanj. S poskusi so dokazali, da človek, ki je med vožnjo pod vplivom alkohola, dosti počasneje reagira v nevarnem položaju.

Splošno je znano, da se počuti človek dobro razpoloženega ravno v začetnem štadiju alkoholnega vpliva, zaradi česar si pomotoma pripisuje večjo zmogljivost kot pa v treznem stanju. In v resnici vozi tedaj z ostrejšim tempom, toda manj pazljivo, tako da že zaradi tega lahko računamo na pogostejše napake vozačev v cestnem prometu.

Posebno oprezni morajo biti vozači motornih koles pri uživanju alkohola. Zaradi visoko ležečega težišča preti že pri majhni napaki v upravljanju, da se prevrnejo, zlasti če vozijo po gladki in mokri cesti ali pa celo ponoči, in to tem bolj, če so pod vplivom alkohola.

Alkohol razkriva svoje senčne strani pri prekomernem in predvsem pri vsakodnevnem uživanju, toda ne samo s tem, da povzroča nezgode, ampak da okvarja tudi jetra in možganske celice, kar je lahko usodno za vozače zaradi morebitnih krčev. Vozači, ne ravnavajte se po zloglasnem izreku: „Pijem alkohol, toda redno in vedno“.

(Dalje prihodnjic)

Neprecenljiva vrednost korenčka

Na vrtu gojimo le rdeče sorte korenčka. Korenček zahteva globoko peščeno in ilovnato zemljo, bogato kalija in apna. Sicer pa ga za domačo uporabo lahko pridelamo na vsakem našem vrtu.

Ko kupimo seme korenčka, je najbolje, da vprašamo za sorte za siljenje, da ga lahko shranimo v kleti za celo zimo. Za pomladansko in poletno uporabo ga sejemo od februarja do maja, za jesensko in zimsko uporabo pa od junija do začetka avgusta. Ker ima korenček zelo drobno seme, ga običajno sejemo precej na gosto, ko pa nekoliko zraste ga po dežju preredimo približno na 7, 10 ali 15 cm; razdalja je odvisna od debelosti sorte. Na vrtu ga redčimo sproti tako da najdebelejše korenčke jemljemo za kuho.

Vse premalo cenimo to povrtnino. Naše gospodinjice se najbrž ne zavedajo, kako dragocena je ta rastlina posebno za telesni razvoj otrok. Po večini menijo, da je korenček uporaben samo za dodatek k juhi. To pa je zgrešeno. V deželah, kjer so spoznali veliko korist korenja, ga pripravljajo na najrazličnejše načine in tudi kot samostojno jed.

Korenček vsebuje veliko karotina ali rumenega rastlinskega barvila, iz katerega nastaja vitamin A. Ta vitamin uravnava rast in razvoj telesa, varuje površinske dele kože in sluznice ter uravnava delovanje očesne roženice. Vitamin A tudi brani telo pred okuženjem, zato ga imenujejo nekateri „protiinfekcijski vitamin“. Ako manjka vitamin A pri otrocih, njih telo zastane v rasti, a tudi pri odraslih se to pomanjkanje kaže tako, da začno hujšati, so utrujeni, ter dobijo „kurjo slepoto“ (slabo vidijo v mraku). Posebno spomladi se čisto otroci in odrasli pogosto prehladijo ali pa oboli za kako drugo boleznijo prav zato, ker je tedaj v hrani malo vitamina A. Zaradi tega je treba dati našemu telesu vsak dan potrebno množino tega vitamina in karotina.

Znanstveniki navajajo potrebo po vitaminu A v različnih starostnih dobah v mednarodnih enotah takole: otroci v prvem letu starosti 1.500 m.e., do 7 leta 2.500 m.e., do 13. leta 4.500 m.e., odrasli pa 5.000 m.e. V 100 gramih zrelega korenja je 12.000 m.e. vitamina A. Če torej pojemo 40 gramov korenja na dan, bo naše telo dovolj preskrbljeno s tem vitaminom.

Korenje je lahko prebavljivo in zato zelo primerno za hrano otrok in bolnikov. Je prijetnega okusa in ga uživamo bodisi surovega ali pa kako drugače pripravljene.

Človeški organizem pa najbolje izkoristi karotin, če korenje kuhamo ali dušimo. Ker vsebuje korenje tudi druge vitamine, posebno vitamin C, ki je najbolj občutljiv za vročino, ne smemo korenja kuhati na močnem ognju, ker bi tako uničili vitamin C, a tudi vitamin A.

Tudi ko pripravljamo korenje, moramo paziti, da z nepravilnim ravnanjem ne uničimo koristnih sestavin v njem. Zato ni dobro korenje lupiti ali strgati, marveč ga čistimo tako, da ga peremo s trdo krtačko. Zapomniti si moramo tudi to, da pripravljamo korenje, kot vso drugo zelenjavo, tik pred serviranjem.

DRAŽBA PISANEGA GOVEDA V LEOBNU

63. sejem „Alpske živinorejske zveze pisanega goveda za Štajersko in Koroško bo v sredo, 13. maja 1964 v gornji deželni hali v Leobnu (Štajerska).

Priglati bodo: 60 bikov in 150 prvovrstnih brejih samic.

V torek, 12. maja, ob 13. uri bodo živali ocenjevali.

V sredo, 13. maja, ob 9.30 pa bo dražba goveda.

Vse živali so iz državno priznanih obratov in so popolnoma zdrave.

Ugodni nakupi in daljnosežna poročila.

Pojasnila daje „Alpska živinorejska zveza pisanega goveda za Štajersko in Koroško“, Judenburg (Štajerska), tel. 121, in Celovec, tel. 48-11.

Valentin Polanšek:

Desem moje matere

Brezkondna mena:

Osem ur v tovarni, ostale ure, če so še svetle, na gospodskih vrtovih pri pletju plevela, ponoči pranje, krpanje, če že ni treba hoditi k imovitim družinam pod ribat, in tako naprej, ker ljudje tako prosijo in se bojim zamere —

In če bi bilo mogoče, bi še iz groba hodila izpolnjevati prošnje vsem po vrsti za boglonaj.

Strupi, ki škodujejo človeškemu organizmu

Vino, mošt, pivo in žganje. Tobak, kava in čaj — vozač motornega kolesa, avtomobila in traktorja.

Alkohol, tobak, kavo in čaj štejemo k vsakdanjim nasladilom, oziroma k strupom, ki povzročijo dostikrat prometne nesreče, če jih uporabljajo vozači lahkomišelnosti.

Alkohol, najstarejši vsakdanji strup, po viša dobro razpoloženje in odpodi skrbi, kava in čaj učinkujeta spodbudno in preganjata utrujenost in zaspanost, tobak pa vpliva do gotove mere pomirjevalno na organizem. Zaradi omenjenih, navidezno prijetnih lastnosti so si vsa ta nasladila osvojila človeško srce in se bolj udomačila kot kranjske klobase najboljše kakovosti. Ker pa tobak, kava in čaj na zunaj ne kažejo takoj svojih škodljivih lastnosti, je večina ljudi mnenja, da škoduje samo alkohol zdravju, oziroma, da je samo uživanje alkoholnih pijač krivo prometnih nezgod.

Prohibicija ali prepoved alkohola

Nekdanji veliki poskusi alkoholne pijače popolnoma odpraviti, ves narod takorekoč „osušiti“, niso tako potekali, da bi z njimi nadaljevali. Svoječasna „prohibicija“ (od sredine 19. stoletja do l. 1934) v Ameriki, to je prepoved uživanja alkohola, je zahtevala več mrtvih, oškodovanih in zastrupljenecv kakor pa alkoholizem, to je nagnjenost k čezmernemu in hlastnemu uživanju alkoholnih pijač iz navade in brez pravega povoda, oziroma neurejeno poželenje po alkoholni pijači z vsemi značilnimi bolezenskimi spremembami organov. Ljudje so namreč vtihotapljali alkohol v državo na vse mogoče načine, ali pa so ga sami proizvajali v skritih prostorih, kjer jih je potem zasledila policija. Oboje je bilo pogostoma združeno z borbami, ranjenci in mrtvci. Pravilneje je, človeka tako vzgojiti, da bo znal nasladiti pravilno uživanju, ne pa mu nasladilo krakomalo odvzeti in prepovedati, predvsem, če oblast ne more prepovedi strogo nadzirati.

Vpliv alkohola na razsodnost vozača

Pri uživanju alkohola je večkrat usodepolno, da alkohol že v razmeroma majhni količini zmanjša razsodnost in zmogljivost vozača. Znani izrek „Če pijem žganje, sem

takoj popolnoma drug človek“, se pogosto uresniči, kako poročajo dnevno časopisi in kakor pretresljivo izkazuje statistika o vzrokih prometnih nezgod na koncu leta. Avtomobilski klubi, policija, prometne straže, Rdeči in Zeleni križ si prizadevajo s poukom v časopisih, potom radia in filma vzgojiti vozače, da bi se vzdržali alkoholnih pijač med vožnjo. Tudi razsodni in pametni vozači naj bi se popolnoma vzdržali alkohola, in sicer zaradi tega, da so v pogledu alkohola popolnoma brez krivde, če zadenejo od njih vozila — drugi vozači. Bahači, neodločneži in značajno šibki vozači pa se ne morejo upirati uživanju alkohola, vozijo brezobzirno in brez premisleka, pijejo žal dalje, kljub pouku o alkoholizmu in povišajo število nezgod. Nevarnosti, ki jih prinaša alkohol ob krmlilu vozila in potemtakem vsem udeležencem prometa, so silno velike. Te nevarnosti zaježiti, je zelo težavno.

Učinek alkohola na vozača

Učinek, ki ga ima alkohol na vozača, se še vedno preveč podcenjuje. Zapisniki o prometnih nesrečah in sodnijskih kaznih nam beležijo navadno le zunanje vzroke, na primer prehitro vožnjo ali prekršek v prehitovanju, ne zajamejo pa notranjih vzrokov, zakaj je voznik nenadoma odpovedal. Vpliv alkohola kot vzrok prometne nesreče v takih primerih navajajo edino le, če je le-ta že na pogled očiten celo za laika ali če ugotovi zdravnik v krvi razmeroma veliko množino alkohola. Po zakonu je promet že ogrožen, če najdejo v vozačevi krvi več kot promil alkohola, to se pravi, če je v 1000 gramih krvi več kot en gram alkohola. Laik opazi učinek alkohola šele, ko je v krvi en in pol promila. Da doseže vozač en promil alkohola v krvi, zadostuje, da izpije pol litra vina ali 4 čaše piva ali 3 do 4 merice žganja. S tem pa še ni rečeno, da ne vplivajo na vozače usodno tudi že manjše količine alkohola. Take neznatne stopnje alkoholnega učinka pa navadno uidejo uradnim ugotovitvam. Tudi pri vozačih, ki so vajeni pijače, je po petih

Vse za šport - od kolesa do televizije - na zalogi pri domačinu

Johan Lomšek

Mladinske organizacije in starši

Važnosti mladinskih organizacij se tudi danes zavedajo vsi, ki imajo opravka z mladino. Povsem napačna je misel, da danes organizacije niso več potrebne, zlasti ne izobraževalna društva češ, saj ima mladina dovolj prilike za izobrazbo v nadaljevalnih šolah ter po radiu in televiziji. Morda je res, da s pomočjo teh modernih sredstev, ki posredujejo znanje, mladina več ve, toda to še zdaleč ni pravo izobraževanje, ki ji ga more nuditi dobra verska in narodno solidna organizacija.

Če se zavedajo tisti, ki si hočejo pridobiti današnjo mladino, pomena organizacije, je tembolj pričakovati, da se bodo tega zavedali starši, ki so odgovorni za svoje otroke in ki imajo vendar največ interesa, kakšna bo njihova mladina. Zato je sveta dolžnost staršev, da se za mladinske organizacije zanimajo, jih dobro poznajo in svoje otroke pošiljajo v zares dobra društva, ki jih bodo naprej vzgajala v duhu družinske miselnosti.

Katoliški slovenski starši pač morajo vedeti, da imamo na Koroškem dobro izpečljano mladinsko organizacijo, ki vzgaja mladino v krščanskem duhu in po slovenskih izročilih našega rodu. V društvih Kulturne zveze goji mladina bolj kulturno-narodno plat na osnovi krščanskih načel; organizacije Katoliške mladine pa hočejo našo mladino vzgojiti v odločne katoličane, ki bodo podpirali delo naših duhovnikov po farah po nauku Cerkve in svetih izročilih prednikov.

Dolžnost naših staršev je zato v tem, da čim tesneje sodelujejo z našimi mladinskimi organizacijami. S tem, da starši vplivajo na svojo mladino, da se vpiše v mladinsko organizacijo, da gre na to ali ono prireditve, je že napravljen prvi korak, vendar pa s tem njih dolžnost še nikakor ni končana. Zmotno bi mislili, češ, mi smo svoje opravili, sedaj naj vzgajajo drugi. Da bodo organizacije in prireditve dale mladini to, kar morejo, je nujno potrebno sodelovanje staršev. S tem da se starši zanimajo, kam hodi njih sin, njihova hčerka, kakšni so ti sestanki, prireditve, kakšen je njihov program in vpliv, uspehi in ovire in, če je potrebno tudi priskočijo na pomoč, s tem tudi v mladini vzbujaajo zanimanje, zavest važnosti in potrebe organizacije ter jo navdušujejo v ljubezni do društvenega dela.

Povsem negativen bi pa bil učinek, če bi se starši prav nič ne zanimali za probleme mladinske organizacije. S tem svojim nezanimanjem bi povzročili, da se bo mladina za organizacijo ohladila, se ji odmaknila.

Henrik Sienkiewicz:

19

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

Duglas ima sedaj več kot dovolj posla z gorali, torej so prepustili Radzivila samemu sebi. Naj ga tam zje Sapieha. Zrasel je Sapieha, to je res... Toda pride vrsta tudi nadenj. Da se naš Korliček le sporazume s Prusi, bo že prikrajšal Sapiehi rogo-ve. Sedaj ni drugega izhoda, ker stoji vsa Litva na njegovi strani.

„A Zmudž?“
„Zmudž drži Pontus de la Gardie v svojih pesteh, a te pesti so težke, poznam jih!“

„Torej je Radzivil že propadel, oni, ki se je po mogočnosti kosal s kralji?“

„Ugaša že, ugaša...“
„Čudna božja uredba!“

„Izpreneljiva je vojna sreča. Toda kaj bova govorila o tem! No, kako je s teboj? Ali nisi zadovoljen z mojim predlogom? Ne bo ti žal! Pridi k nam! Če ti je danes prehitro, se premisli jutri, do pojutrišnjem, dokler ne pridejo veliki topovi. Oni ti, kakor je videti, zaupajo, ker lahko greš iz trdnjave kakor sedaj... Ali pa pridi s pismom in se ne vrni več...“

„Gospod, ti držiš s Švedi, ker si švedski poslanec,“ je rekel naglo Kmitic, „ker ne smeš drugače, sicer kdo ve, kaj si misliš v svoji duši. So tudi taki, ki služijo Švedom, a v srcu jim želijo slabo.“

„Na viteško besedo!“ je rekel Kuklinovski, „da govorim odkritosrčno in ne radi tega, ker opravljam poslansko nalogo. Za vrati nisem več poslanec in če hočeš, odla-

gam prostovoljno svojo poslaniško čast in ti pravim kot privatna oseba; pusti za vrata to ostudno trdnjavo!“

„Torej, gospod, ti govoriš kot privatna oseba?“
„Da!“

„In jaz ti lahko odgovorim kot privatni osebi?“

„Seveda, sam želim.“

„Torej poslušaj me, gospod Kuklinovski (tu se je gospod Kmitic sklonil in pogledal lopovu naravnost v oči) — ti si lopov, izdajalec, razbojnik, podlež, pes vseh psov! Ali imaš dovolj ali naj ti še pljunem v oči?“

Kuklinovski je tako osupnil, da je molčanje trajalo precej časa.

„Kaj je to?... Slišim dobro?“

„Pes, ali imaš dovolj ali pa hočeš, da ti pljunem v oči?“

Kuklinovski je zablistal s sabljo, toda Kmitic ga je zgrabil s svojo železno roko za pest, zaobrnil roko, mu iztrgal sabljo, potem mu pa priložil tako zaušnico, da je kar odmevalo v temi, priložil eno še z druge strani, ga obrnil v roki kakor vrtavko, ga sunil z nogo z vso silo ter vzdiknil: „Privatniku ne poslancu!“

Kuklinovski se je potočil navzdol kakor kamen, vržen s pračo, gospod Andrej pa se je mirno vnil proti vratom.

Zgodilo se je vse v globeli gore, tako da ju ni bilo moči videti z obzidja. Vendar je srečal Kmitic pri vratih čakajočega o. Kordeckega, ki ga je takoj odpeljal na stran ter vprašal: „Kaj si imel opraviti tako dolgo s Kuklinovskim?“

„Postal sem z njim zaupljiv,“ je odgovoril gospod Andrej.

„Kaj ti je povedal?“

„Pravil mi je, da je novica o hanu resnična.“

„Hvala Bogu, ki zna izpremeniti srca po-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Kovati samega sebe...

Morda ste že videli, kako teče kovina v žareče-tekočem stanju, ko iz nje izdelujejo kolesa, plošče za ladje in nešteto drugih predmetov do najnatančnejših in najdrobnejših delov raznih strojev. Toda koliko dela je treba, preden kovina doseže potrebno trdoto in prožnost! Če je delo opravljeno vestno in če so upoštevali vse predpise, so lahko mirni in brez skrbi, da bo kovina gotovo prestala vse preizkušnje.

Tudi v mladem človeku se ponavlja podoban proces, ko raste v osebnost in značaj. Usodno zmotno je mišljenje tistih, ki mislijo, da bodo to dosegli brez truda in v kratkem času. Za izgraditev močnega značaja je potrebno mnogo trdega dela: obde-

lovati in dobesedno kovati je treba samega sebe.

Hoteti je lahko, toda imeti prožno in odločno voljo pa je težko. Zato je tudi ob kovanju samega sebe potreben natančen načrt in upoštevanje vse okolščine, v katerih živi mlad človek. Pred očmi pa mora imeti predvsem dve glavni lastnosti jekla: prožnost in trdnost.

Jeklo je trdo: nobena navadna kovina mu ne more do živega, jeklo je pa vsaki kos. Jeklo je pa tudi prožno, zato se ne zlomi in zdrobi kot zlito železo; če je treba, se upogne, pa se spet vrne v prejšnjo lego. Iz jekla izdelujejo najboljša orodja!

Iz filmskega sveta

FILMSKI FESTIVAL V CANNESU

Poleg filmskih razstav v Benetkah so tovrstne prireditve v Cannesu v Franciji zares mednarodna zadeva, kamor se stekajo največje osebnosti filmskega sveta. Letošnji festival so začeli 28. aprila in na programu je 25 filmov, ki se potegujejo za nagrade. Celotno razsodišče vodi znani filmski režiser Fritz Lang.

Festivala se udeležujejo vse večje države sveta od Japonske, Indije in Rusije do Amerike in arabskih držav. Izven konkurence pa bodo prikazovali še druge filme, med katerimi sta tudi Antony Mannov: „Propad rimskega imperija“ in jugoslovan-

Tako bi starši nehote, a po svoji krivdi pripravili sebi bridko razočaranje. Ker so zapomnili dolžnost ravno v najnevarnejših letih stati svojim otrokom ob strani in jim kot vodniki pokazati pravo smer življenja, jim posredovati tudi močna sredstva, da bodo po tej poti življenja hodili, je njih krivda neodpušljiva in more biti odločilna za vse mladostnikovo življenje. Seveda pa zanimanje staršev za mladino ne sme biti nekakšna policijska kontrola, ampak resničen izraz ljubezni, ki spremlja starše pri vsej vzgoji.

St. J.

ski film o potresu v Skoplju, katerega so z velikimi prizadevanji izdelali takoj po katastrofi.

„NAJDALJŠI DAN“ V BELJAKU

Dvejet let bo minilo 6. junija, ko so se izkrcale zavezniške čete na evropski celini na francoski obali. To velikansko podjetje, ki je odločilno vplivalo na potek druge svetovne vojne, prikazuje te dni mestni kino v Beljaku. Film je po desetletnem delu dejanskega stanju čimbolj verno prikazal režiser Cornelius Ryan v filmu „Najdaljši dan“. Zares je bil ta dan za zavezniške in Nemce odločilen in trd. Režiser je za izdelavo filma prebrskal nešteto aktov in zaslišal nešteto prič. Arhivi so mu bili odprti in imel je nad 700 razgovorov s političnimi in vojaškimi osebnostmi, ki so bili sodelovali pri tej invaziji.

V tiho poljano odmeva zvonjenje,
v vetru trepeče brstje zbujeno,
ptiči pozdravljajo v igred zeleno,
v stvarstvu Bog kaže svoj čudež:

Vstajenje.

Gustav Strniša

Otroški kotiček

Mati

Od vseh ljudi na svetu nas ima naša mati najrajši. Ko smo bili še majhni, nas je hranila in pestovala. Potem nas je učila hoditi in govoriti. Zdaj se z nami igra. Zvečer nas rada posluša, ko ji pripovedujemo, kako je bilo v šoli. Če smo veseli, se smeje z nami. Če smo žalostni, nas tolaži. Med boleznijo sedi ob naši postelji in nas zdravi. Rada nas poboža. A če se nočemo učiti ali nočemo ubogati, je žalostna.

Vanček

V šolo pojde mali Vanček, mamica veli. Kaj bo v šoli ta zaspanček? oče zarohni.

Mamica pogačo peče sineku na pot,
oče Vančku trdo reče: Glej, da boš
Gospod!

Danes Vanček ni zaspanček, znan je že povsod,
Dominus vobiscum poje, Vanček je
Gospod.

OTROKOVA MOLITEV

Jezusček tam gori — v svojem zlatem dvori
sveti križ držiš — z angelci sedi.
Prve hlače nosim — in kleče te prosim
zdravja moji mami, ki me zjutraj drami,
češe in umiva — meni srajčko šiva,
sladkih jabolk reče, — rada s kruhom streže,
mleka piti daje, — da ga še ostaje.

ZA MATERINSKI DAN:

Milka Hartman:

Mamica pa oe

Mamica v očeh ima solzé...
Dlan je d'jala skrbno na srce:
o, za moje ona vé gorjé...

Mamica prav tiho stopi v noč,
solzo si otre in k zvezdam zroč
moli: „Daj, višava, hčerki moč!“

Kaj ji zdaj v očeh gori...?
Njen nasmeh bodri me in uči:
Hči, trpljenje ljubav ti rodi!

ganov, iz sovražnikov napraviti prijatelje.“

„Pravil mi je tudi, da se je Velikopoljska zganila.“

„Hvala Bogu!“

„Da vojaki vedno bolj nejevoljno služijo pri Švedih, da je na Podlesju pobil vojvoda vitebski Sapieha izdajalca Radzivila ter ima na svoji strani vse poštene državljane. Da stoji vsa Litva na njegovi strani, izvzemši Zmudž, katero je zasedel Pontus...“

„Hvala Bogu! Ali nista nič več govorila med seboj?“

„Da, potem me je Kuklinovski nagovarjal, naj bi prešel k Švedom.“

„To sem pričakoval,“ je rekel o. Kordecki, „to je zloben človek... In kaj si mu ti odgovoril?“

„Vidite, častiti oče, povedal mi je tako: Odlagam svojo poslansko čast, ki se za vrati tudi brez tega neha, in te nagovarjam kakor privatni človek. Jaz pa sem ga še zaradi gotovosti vprašal, ali mu lahko odgovorim kot privatniku. Dejal je: Dobro! — tedaj...“

„Kaj tedaj?“

„Tedaj sem mu priložil zaušnico, da se je kar povalil navzdol.“

„V imenu Očeta in Sina in sv. Duha!“

„Ne jezite se, oče... Vse sem napravil zelo politično; da pa on tam pred nobenim ne zine besede, to je gotovo!“

Duhovnik je molčal nekaj časa.

„Da si storil to iz najboljšje volje, vem!“ je odgovoril čez nekaj časa. „Vznemirja me le to, da si si nakopal na glavo novega sovražnika... To je strašen človek.“

„E, eden več ali manj!“ je rekel Kmitic.

VII.

Medtem se je oglasil grozni Arfuid Wittemberg. Znamenit oficir je prinesel v samostan njegovo surovo pismo s poveljem, da naj očetje predajo trdnjavo Müllerju.

„Če ne prenehate z odporom,“ je pisal Wittemberg, „in se ne pokorite imenovanemu gospodu generalu, bodite prepričani, da vas čaka zato stroga kazen, ki bo služila drugim za zgled. Krivdo pripisite samim sebi.“

Ko so očetje prebrali to pismo, so sklenili odlašati po starem, izmišljujoč si vsak dan nove težave. In zopet so začeli minevati dnevi; v tem času je grom topov motil pogajanja in narobe.

Müller je javil, da hoče le zaradi varstva samostana pred tolpami svojevoljnežev vplejati vanj svojo posadko.

Očetje pa so odgovorili, da se je pokazala njihova posadka dovolj močno za obrambo proti tako mogočnemu vojskovodji, kakor je gospod general, pa bo še toliko bolj zadoščala proti svojevoljnim tolpam. Prosili so torej Müllerja pri vsem, kar je svetega, pri spoštovanju, ki ga ima narod do tega prostora, pri Bogu in pri Marijini časti, naj odide v Velunj ali kamorkoli mu drago. Vendar je bila tudi švedska potrpežljivost izčrpana. Ti obleganci, ki so istočasno prosili usmiljenja in streljali čimdalje bolj pogosto iz svojih topov, so tirali vojskovodjo in vojsko v obup.

Müllerju spočetka ni moglo iti v glavo, čemu se edino ta kraj brani, ko se je vendar podala že vsa dežela. Kakšna moč jih podpira, v imenu kakšnih upov se ti redovniki nočejo vdati, kaj hočejo doseči, česa pričakujejo?

Toda čas je prinašal vedno jasnejše odgovore na ta vprašanja. Odpor, ki se je začel tu, se je širil kakor požar.

Navzlic precej topi glavi je general naposled vendar uvidel, kaj namerava o. Kordecki, kar mu je sicer dovolj jasno raztolmačil Sadowski: ne gre za to skalnato gnezdo ne za Jasno goro ne za nakupičene zaklade ne za varnost redu — temveč za uso-

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

PRI MATERI

Oj, bratje, h komu se zateka otrok v najhujši bolečini? Ali ne k materi?

Oj, bratje v trpljenju, bratje, s sroci v bolečinah preizkušenimi, h komu smo se zatekali v dneh najbridkejšega trpljenja? V dneh, ko smo onemeli v preveliki bolečini in je nismo mogli ne marali in ne vedeli povedati nikomur na svetu? V dneh, ko nismo imeli ne na zemlji ne na nebu nikogar, ki bi se bil ozrl na nas z dobrotnim očesom, ki bi nam bil dal blago besedo, da bi nam bil rekel mehko in ljubeče: „Otrok moj, brat moj, prijatelj moj!“ V dneh, ko so se boječe in strahopetno skrivali za vogle, ki so se nam sicer odkrivali že od daleč in so bili: „Najponižnejši sluga!“ V dneh, ko so se celo prijatelji na smrt prestrašili vsake besede, pisane jim z našo roko, preplašili se vsake vrstice, naj je bila od politike in vse dneve in časovne gnusobe oddaljena kakor nebo od zemlje, in so nam sporočili po tujih ljudeh: „Zaboga, nikar ne piši! Saj vendar veš —“ O, vedeli smo. In če nismo, smo tedaj spoznali, koliko strahopetnosti in nizkosti je med našimi ljudmi...

O, bratje, to, to je bilo najhujše! Kaj verige, kaj ječa! Kaj avstrijski bajoneti, kaj sramota med ljudmi tujega jezika in tujih src, kaj vse njihovo zaničevanje! S povzdignjenimi glavami smo šli v gnusobo avstrijskih ječ; saj smo vedeli: „Za pravico, za domovino!“ S ponosnim očesom smo zrli zasramovalcem v obraz; pred nobeno zlo besedo, ki so nas z njimi bičali in opljuvali, nismo klonili; zakaj naša srca so bila čista in naše duše vesele sredi trpljenja, ponosne, da smejo trpeti za svojo domovino in svoj narod. A ko sem slišal, da so dvomili slovenski ljudje: „Nekaj bo vendarle res,“ tedaj, o bratje, sem se čutil preslabega, da bi nosil te udarce. Cezarju je moralo biti tako pri srcu, ko je zavil proti njemu morilno bodalo prijatelj Brutus. Rekel sem si tedaj: „Vse življenje sem dal domovini, vse svoje sile, dušne moči in telesno zdravje; s slednjo besedo, ki sem jo kdaj zapisal v več kot dvajsetih letih, sem si odtrgal kos srca in ga dal našim ljudem — a zdaj to!“

Skozi vse trpljenje tistih dni in let sem šel s pokojno dušo, a čez to strašno in neumljivo nisem mogel in ne morem priti. Kakor skala mi leži na duši čez dan, mori mi jo od jutra do večera, kali mi oči, da gledam domovino kakor v megli, v žalostni

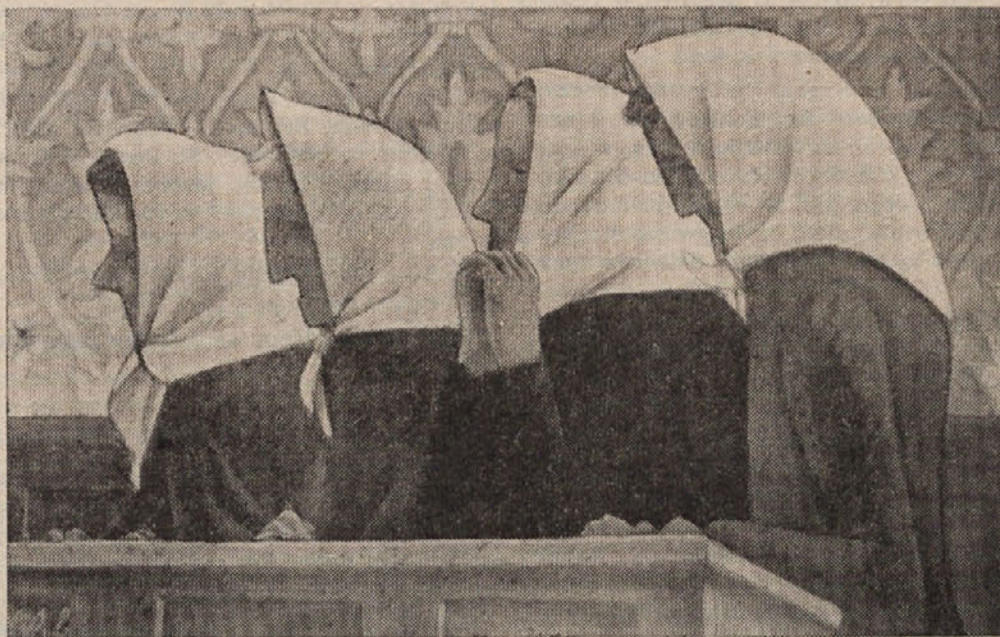
temi. Ponoči stoji ob postelji, ne pusti mi zaspati. In če zaspim, mi leže na srce kakor vedomec, da stisnem roke v pesti, planem pokonci in se glasno vprašam: „Kaj sem storil našim ljudem, da so vngli najtežji kamen vame prav oni?“

Kam, o bratje, v tem trpljenju?

Kakor list sem bil, plavajoč sredi široke, deroče reke, list brez moči in odporne volje, ki ne ve ne kod ne kam.

Pa sem si rekel kakor otrok v najhujšem trpljenju:

„K tebi pojdem, ki si me ljubila kakor nihče na svetu, ki se nisi nikoli nikdar igrala z mojim srcem, ki me je tvoje srce z isto

W. Berg: Naše matere pri molitvi

ljubeznijo objemalo v sreče in nesreče dneh, k tebi, mati moja. Na tvoj grob, o mati!“

Nikoli se mi ni zdela pomlad v domovini tam doli tako čudežno lepa kakor tista pomlad, kakor da je hotel Bog vso deželo odškodovati za krivice ljudi, za besnenje kronanih in nekronanih krvolokov, za vse gorje, ki so ga trpela srca, za vse solze, ki so jih jokaje stiskale in teptale duše, s preobilno lepoto, ki jo je z radodarno roko natrosil čez svet.

Kukavica je kukala v gozdu, ko sem ro-

mal po dolini proti rojstni hiši. Pela je, da je nisem slišal peti še nikoli tako. Na njivi pod vaškimi gozdovi je pel in vriskal pastir. Pel in vriskal, kakor bi mu bilo srce tako polno sreče, da je ne more izpeti in izvriskati.

Kakor še nikoli ne sem začutil tedaj vso svojo zapuščenost in osamelost. Kakor niti med molčecimi in v svojem ledenem, mrtvem molku strašnimi stenami ječe ne. Bolečino sem začutil v srcu, da take ne, ko sem samotni ležal v gluhih, odrevenelih, nepregibnih nočnih urah na trdi jetniški postelji. In brž ne hujše niti tedaj, ko sem romal po isti poti deževnega jesenskega jutra najžalostnejšo pot svojega življenja: k pogrebu matere...

Doma sem se mudil kratko. Tih je bil dom: bratje vsi pod puško, braneč prestol in krono njemu, v čigar imenu so njih brata

vlačili po ječah, podili ga interniranca iz kraja v kraj; to je prekletstvo vladajočih, da njih hlapci uganjajo v njihovem imenu največje krivice in nasilstva brez mere. Na vseh obrazih, na obrazu starčka očeta, na obrazih sestre, svakinje, njenih otrok, je bila zapisana bolečina in skrb; iz vseh oči je strmelo, iz vseh besed je govorilo tesno vprašanje: „Kaj še dočakamo, kaj še pride nad nas?“

Poslovil sem se naglo in tiho, boječe skora, kakor se poslavlja človek, ki je po po-

moti zašel v tuj dom. S še težjim kamnom na srcu sem se napotil na materin grob.

To me zaboli vsakičkrat v dušo, kakor bi zaščemelo to nasprotje duševno oko: če vidim pokopališče, kraj smrti in trohnobe, tako čudovito ožarjeno z vsem bogastvom in z vso lepoto sonca.

Bolj ko kdaj poprej me je zbolelo v globino srca tedaj.

Počasi sem stopal med grobovi, da sem dospel do groba materinega.

Vitek trn se je vil okoli preprostega križa. Tvojega življenja podoba, o mati: križ in trnje, trpljenje vse življenje. Na vrhu je gorela rdeča roža: znamenje tvojega srca, o mati, ki je gorelo in krvavelo vse življenje v ljubezni in bolečinah.

Dolgo sem stal ob grobu, da sem začutil utrujenost. Tedaj sem sedel na nizki grič, ki spi pod njim njena utrujena ljubezen; sklonil sem glavo, naslonil jo v obe roki.

In sem mislil na njeno ljubezen, vir, ki se ne bi izsušil v tisočletnem trpljenju, darovanju in žrtvovanju. Mislil, kako slabotno, skopo in malomarno sem ji vračal to ljubezen, vso dobroto. Kako naj popravim ta svoj veliki, preveliki greh, o mati? Ali ga izperem in izbrišem vsaj pičico, če poklekнем na tvoj grob in ga pomolim s solzami trpljenja in kesanja? Opuščam, o mati, ko vidiš, kako zdaj trpi tvoj sin? Kako slabo sem ti vračal tvojo ljubezen, o mati! Ali bi odpustila vso mojo nekdanjo hladnost in površnost, ako bi se zbudila, in zdaj, oživila, vstala in bi ti potožil vse gorje, odkril bi ti srce, s tisoč puščicami prebodeno? Ali bi, o mati, mati...?

Toda ne, ne, mati, le spi mirno in pokojno! Ne želim, da bi še živela. Ne, srečna, o mati, da si mrtva. Sicer bi letelo zdaj kamenje tudi vate. A kako bi moglo nositi te udarce tvoje srce? Ko bi jih čutila le ti, vem, vse bi pretrpela. Ker pa zadevajo tvojega otroka, kako bi jih pretrpela, o mati moja?

V mraku sem se poslovil.

Od odprtega groba, kamor so bili pred leti pogrebci pravkar spustili krsto z mrtvo materjo, sem odhajal laže kot danes.

Za slovo sem vzel s seboj rdečo rožo.

Ko sem se drugo jutro po kratkem, mučnem snu prebudil in pogledal po sobi, sem videl, da so rdeči listi cveta razsuti po mizi.

Tako se je razsulo tvoje goreče srce, o mati, v ljubezni in žrtvovanju za nas otroke. Kako bi naj potem še živela?

Kdorkoli si, kjerkoli si, ki bereš to, ali ljubiš svojo mater? Ljubi jo, dovolj je ljubil ne boš nikoli! Ks. Meško

do vse ljudovlade. Müller je uvidel, da ta tihi duhovnik dobro ve, kaj dela, da se zaveda svoje naloge, da nastopa kakor prerok, da se zasveti vsej deželi za zgled, da zakliče z mogočnim glasom proti vzhodu in zahodu, proti severu in jugu: „Sursum corda!“ da zbudi bodisi s svojo zmago ali smrtjo in žrtvijo speče iz spanja, da umije grešnike, da prižge luč v temini.

Ko je ta stari bojevnik uvidel to, se je naravnost ustrašil tega branitelja in svoje lastne naloge. Nenadoma se mu je zazdel ta „kurnik“ velikanska gora, katero brani velikan, sam general pa se je zazdel pritlikavec in na svojo armado je privikrat v svojem življenju gledal kot na peščico ničvredne golazni. Kako naj dvigne z njo svojo roko na to strašno tajinstveno in nebotično moč? Müller se je prestrašil in dvom je začel siliti v njegovo srce. Vedoč, da bodo zvalili nanj vso knivdo, je začel iskati krivcev in njegova jeza je padla najprej na Vreščoviča. V taboru so nastali prepiri in nesloga je začela razjedati srca; oblegovalna dela so morala trpeti zaradi tega.

Toda Müller je bil preveč navajen, da je v svojem življenju sodil ljudi in dogodke s splošnim vojaškim merilom, da bi se ne tolažil še z mislijo, da se trdnjava končno vendar vda.

In če je sodil stvar po človeško, ni moglo biti drugače. Saj mu je Wittemberg poslal šest topov najtežjega kalibra, ki so že pri Krakovu pokazali svojo moč.

„Za vraga!“ je mislil Müller, „takim gadom se ti zidovi ne uprejo; ko, pa se razkadi to gnezdo strahov, vraž, čarov, se bo stvar drugače obrnila in vsa dežela se bo pomirila.“

V pričakovanju večjih topov je ukazal streljati z manjšimi. Dnevi boja so se vrnili. Vendar so ognjene krogle zaman pa-

dale na strehe, zaman so se trudili najvrlejši topničarji z nadčloveško silo. Kolikokrat je veter odgnal morje dima, se je samostan pokazal nedotaknjen, veličasten kakor vedno, visok, s stolpi, štrlečimi mirno v sinji zrak. Medtem so se dogajale stvari, ki so širile med oblegajočimi praznoveren strah. Ponekod so krogle letele preko vse gore in so pobijale vojake stoječe na drugi strani; ponekod se je namah zgrudil topničar, ko je baš uravnaval top, drugod je dim dobival strašne in čudovite oblike; ponekod se je v sodčih smodnik nenadoma vžgal, kakor bi ga prižgala kaka nevidna roka.

Vrhu tega so venomer ginili vojaki, ki so si posamič ali v majhnih skupinah upali iz tabora. Sum je padel na poljske pomožne prapore, ki so se razen polka Kuklinovskega odrekli vsakršnemu delu pri obleganju in postajali vedno groznejši. Müller je zagrozil polkovniku Zbrožku, da bo njegove ljudi zasledoval; ta pa mu je odgovoril vpričo vseh oficirjev: „Poizkusi, general!“

Zato pa so se tovariši izpod poljskih praporov namenoma vlačili po švedskem taboru, kazali vojakom svoje preziranje in zasmeševanje in izzivali prepire z oficirji. Tako je prihajalo do dvobojev, v katerih so padali kot žrtev Švedje, ker so bili v dvobojih manj izkušeni. Müller je izdal stroge navedbe proti dvobojem, a naposled je zabral vstop v tabor. Posledica tega je bila, da sta ležala obe vojski druga poleg druge kakor dva sovražnika in sta čakali le ugodne prilike za boj.

Samostan pa se je branil vedno bolje. Pokazalo se je, da topovi, ki jih je poslal gospod kaštelan krakovski, prav nič ne zaoščajajo za onimi, s katerimi je razpolagal Müller; topničarji pa so si pridobili s svojo neprestano vajo tako izurjenost, da je vsak

strel podrl sovražnika. Švedi so pripisovali to čarom. Topničarji so povedali oficirjem naravnost, da se ne morejo bojevati s silo, ki brani samostan.

Nekega jutra je nastal trušč v južno-vzhodnem prekopu. Vojaki so namreč natančno urzli žensko v višnjem plašču, zakrivajočo samostan in cerkev. Ob tem pogledu so se vrgli vsi z obrazi na zemljo. Zaman je prijezdil sam Müller, zaman jim je tolačil, da je to megla in da se je dim tako usedel; naposled je zaman grozil s sodbami in kaznimi. V prvem trenutku ga ni hotel nihče poslušati, zlasti ker sam general ni mogel prikriti preplašenosti.

Razširilo se je takoj po tem dogodku med vso vojsko mnenje, da ne bo nihče izmed njih, ki so se udeležili obleganja, umrl naravne smrti. Mnogo oficirjev je bilo istega mnenja, a tudi Müller ni bil prost skrbi, zakaj pozval je lužrske svečenike in jim ukazal odganjati čare. Hodili so torej po taboru šepetaje in pevaje psalme. Strah se je vendar že tako razširil, da so morali večkrat slišati iz ust vojakov: „To ni v vaši moči, v vaši oblasti!“

Sredi topovskih strelav je prišel v samostan nov Müllerjev odposlanec in stopil pred obličje o. Kordeckega in vsega zbora.

Bil je to gospod Šladkovski, ravski točajev namestnik, katerega so ulovile švedske čete, ko se je vračal s Pruskega. Sprejeli so ga hladno in surovo, dasi je imel pošten obraz in pogled jasen kakor nebo, ker so se bili redovniki že navadili poštenih obrazov na izdajalcih. Toda njega tak sprejem nikakor ni zmešal. S prsti je skrbno popravil svoje plave lase na glavi in izpregovoril: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

„Na vekov veke!“ so odgovorili v zboru zbrani.

O. Kordecki pa je takoj pripomnil: „Naj bodo blagoslovljeni oni, ki mu služijo!“

„Tudi jaz mu služim,“ je odgovoril gospod točajev namestnik, „in odkritosrčneje nego Müllerju, kar se takoj izkaže... Hh! Dovolite, častiti in ljubljani očetje, da se odkašljam, ker moram najprej izpljuniti to nesnago... Müller je torej tftu!... poslal mene k vam, da bi vas nagovarjal... tftu... da se podaste. Jaz pa sem se oprijel tega, da vam povem: branite se, ne mislite na podajo, zakaj Švedom že slaba prede in se jim dela tema pred očmi.“

Osupnili so redovniki in posvetni možje, videč takega odposlanca, gospod mečnik sieradski pa je zakričal: „Kakor mi je Bog mil, to je res pošten človek!“

Priskočil je k njemu in ga začel tresti za roko, gospod Šladkovski pa si je z drugo prosto roko zopet popravil lase in nadaljeval: „Da nisem nikak lopov, se tudi takoj pokaže. Ponudil sem se Müllerju za poslanca tudi radi tega, da bi vam prinesel novice, ki so tako ugodne, da bi jih hotel povedati vse in v eni sapi... Zahvalite Boga in najsvetejšo njegovo Porodnico, da vas je izbrala za orodje za izpreobračanje človeških src! Po vašem zgledu, po vaši obrambi naučeno se začena ljudstvo otresati švedskega jarma. Kaj bi govoril! Švede tolčejo v Velikopoljski in na Mazurskem, drugod zbirajo manjše oddelke, zasledajo poti in soteske. Že na mnogih mestih so jih pošteno naklestili. Zlahta zaseda konje, kmetje se zbirajo v gručinah; ko pa ujamejo kakega Šveda, režejo pasove iz njegove kože. Iveri lete okrog, cumje lete okrog! Evo, kaj se godi, evo, do česa je prišlo! In kdo je napravil to? Vi!“

„Angel je to, angel nam pripoveduje!“ so vpili redovniki in zlahta, dvigajoč roke.

(Dalje prihodnjič)

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ slavilo 50-letnico svojega obstoja

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v št. Vidu v Podjuni je obhajalo v nedeljo, 3. maja t. l., ob dveh popoldne pri Voglu v št. Primožu proslavo 50-letnice svojega obstoja. Izredno velika množica udeležencev ne le iz domačega kraja in iz bližnje okolice, iz Podjune, marveč tudi iz oddaljenih krajev slovenskega ozemlja na Koroškem in celo iz sosednje Slovenije se je zgrnila na prostem okoli ovenčanega slavnostnega odra, postavljenega pred Voglovo gostilno.

Vreme je bilo kar ugodno.

Proslavo je otvoril društveni predsednik Milan Hobel, nato pa je društveni odbor, visokoležalec Vakounik v imenu društva pozdravil vse goste in rojake, ki so prihiteli od blizu in daleč. Čast mu je bila pozdraviti na prvem mestu g. deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga z gospo. Posebej je še prisrčno pozdravil g. ravnatelja slovenske gimnazije dr. Joška Tischlerja, zastopstvo domače občine, predsednika Krščanske kulturne zveze dr. Zablatnika, predsednika Slov. prosv. zveze dr. Francija Zwittera, zlasti še godbo iz Raven, ki je sodelovala pri izvedbi slavnostnega sporeda, ter še razne zastopnike slovenskih prosvetnih organizacij s Koroškega in iz Slovenije.

Vakounik je nato na kratko orisal zgodovino slovenskega prosvetnega društva „Danica“. Slišali smo, da je bil prvi predsednik društva ob njegovi ustanovitvi pred 50 leti prav oče sedanjega predsednika Milana Hobla, da je imel poleg prvega predsednika za ustanovitev društva prav posebne zasluge zlasti še župnik Smodej. Društvo je pogumno kljubovalo vsem nevarnim viharjem zlasti dveh svetovnih vojn in neustrašno stalo na braniku slovenske kulture in domačnosti skozi pol stoletja.

G. deželni glavar je v svojem govoru po prisrčnih čestitkah izrazil zlasti svojo srčno željo, naj bi v naši deželi prava demokracija in duh strpnosti omogočila društvu Danici kakor sploh slovenskemu življenju na Koroškem kar se da lep in uspešen razmah vseh kulturnih in drugih prizadevanj.

Slavnostni govornik, g. ravnatelj dr. Joško Tischler, ki je prav v najtežji dobi z najboljšim uspehom vodil vsa prosvetna prizadevanja koroških Slovencev kot dolgoletni predsednik Slovenske prosvetne zveze, je znal primerno in nazorno prikazati visoko poslanstvo, pa tudi vse težave prosvetnega dela v tistih desetletjih, v katerih je nastalo in uspešno delovalo društvo

„Danica“. Dejal je, da je društvo kakor drevo poganjalo korenine prav globoko v domačo zemljo ter po njih iz nje zajemalo sile za mogočno rast in bogate sadove. Kot ravnatelj Slovenske gimnazije je izrazil še posebno veselje nad tem, da je prav št. Vid v Podjuni gotovo tudi po zaslugi društvenega delovanja „Danice“ dal Slovenci gimnaziji že blizu dvajset študentov. Njegove prisrčne čestitke in želje so izzvenele v pričanju, da bo Slov. prosvetno društvo „Danica“ ob 100-letnici svojega obstoja proslavljalo nove velike uspehe svojega kulturnega dela.

V imenu Krščanske kulturne zveze, v kateri je vključeno Slovensko prosvetno društvo „Danica“, se je oglašil predsednik dr. Pavle Zablatnik ter se zahvalil društvu, da je kot prava „ljudska visoka šola“ s ključem materine besede odpiralo svojim rojakom bogate zaklade narodne omike v odrskih prireditvah, v pesmi in kulturnih predavanjih ter izrazil željo, naj bi to poslanstvo vršilo tudi še nadalje z istim idealizmom po starem geslu: Mati, domovina, Bog!

Predsednik Slovenske prosvetne zveze, dr. Franci Zwitter pa je zlasti slavil nepremagljivi idealizem tistih, ki so v tem društvu stali v zadnjih 50 letih na braniku slovenske kulture ter se spomnil žrtev, ki jih je zahtevala zlasti hitlerjevska strahovlada prav iz vrst kulturnih delavcev tega društva.

Cestitkam so se pridružili še zastopniki številnih slovenskih prosvetnih organizacij s Koroškega in iz Slovenije. Vmes pa je igrala odlična godba na pihala iz Raven obširen venček koroških narodnih pesmi, koračnice in druge skladbe. Na odru pa je nastopal pevovodja Kežar z dobro izvežbanim moškim zborom, pa tudi z otroškim zborom ter nas razveseljeval z narodnimi in umetnimi pesmimi.

Vmes so se še posebej pokazali na odru šentvidski študentje Slovenske gimnazije pod vodstvom osmošolca Habernika in zapeli nekaj svojih — iz šole prof. dr. Cigana. Pevovodja Prušnik pa je z velikim združenim mešanim zborom Kapelčanov in šentvidčanov zaključil obširni in pestri slavnostni spored s predvajanjem zelo zahtevnih skladb; kot zadnja je zadonela naša ponarodela himna „Rož, Podjuna, Zila“.

Proslava je splošno dobro uspela. Pozno v noč pa je po proslavi še vladalo v gostilni pri Voglu veselo domače razpoloženje.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 8. maja, ob 19.30: Till Eulenspiegel (Pavliha), Herbert Lederer (Dunaj). — Sobota, 9. maja, ob 19.30: Die Wienerwaldfee (Dunajska gozdna vila), poslednjič. — Nedelja, 10. maja, ob 15. uri: Katharina Knie, 14. predst. za GWA-nedelja. — Torek, 12. maja, ob 19.30: Katharina Knie. — Sreda, 13. maja, ob 19.30: Wiener Café. — Četrtek, 14. maja, ob 19.30: Katharina Knie; 19. predst. za G- abonmá in GWF-četrtek; 19. predst. za GWA-četrtek.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

FILMSKA OCENA

Borovlje. — Sobota, 9. 5.: 23 Schritte zum Abgrund (IV). — Slep pisatelj prepreči zločin. Primitiven kriminalni film. Za odrasle! — Nedelja, 10. 5.: Charleys Tante (IVa). — Diplomati se preobleče, ne da bi vedel, v damo njegovega srca; film z mnogo hrupa. Za odrasle z resnim premislekom! — Torek, 12. 5.: Entfesselte Triebe (IVa). — Zgodba nekega 17-letnega dekleta, ki po nedolžnem pride v slabo družbo, ki se pa k sreči proti koncu dobro konča, da pride spet na pravo pot. Za odrasle! — Četrtek, 14. 5.: Wer erschöß Salvatore Giuliano? (IV). — „Akcijska dobrega filma“. Za odrasle!

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 9. 5.: Der Unsichtbare (IV). — Nesmiselni kriminalni film. Za odrasle! — Nedelja, 10. 5.: Revak, Sklave von Karthago (IV). — Pustolovski film o suženjskem uporu v Kartagini, ki ga vodi keltski kraljevič. Za odrasle in zrelejšo mladino!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 9. 5.: Lektion in Liebe (IVa). — Ženski zdravnik pridobi po nekem zakonodolomnem razmerju svojo ženo z zvijačo zopet nazaj. Veselja, ki je polna življenjskih modrosti in tragike. Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 10. 5.: Dort, wo das alte Pfarrhaus steht (III). — Lep barvni in zabaven film za vse! — Sreda, 13. 5.:

Flammen über dem Silbersee (IVa). — Barvni pustolovski film. Za odrasle s premislekom!

Miklavčevo. — Nedelja, 10. 5.: Im schwarzen Röhl (III). — Mlado dekle podeduje zadolžen hotel, ki ga s skupnimi močmi zopet spravi v red. Za vse!

Dobrla ves. — Sobota, 9. in nedelja 10. 5.: Wald-rausch (III). — Lep domovinski film, ki prikazuje boj med naravo in človekom. Za odrasle in mladino! — Sreda, 13. 5.: Geständnis einer Sechzehnjährigen (IVb). — Mlado dekle spozna zakonodolomno razmerje svojih staršev in skuša s tem, da umori materinega ljubimca, spraviti vso zadevo zopet v red. Za odrasle z resnim premislekom!

Sinča ves. — Petek, 8. 5.: Das Gasthof an der Themse (IV). — Napet kriminalni film! Za odrasle! — Nedelja, 10. 5.: Die Försterchristl (III). — Lep barvni domovinski film, za vsakogar! — Ponedeljek, 11. in torek, 12. 5.: Der Transport (III). — Zanimiv film o transportu zločincev na fronto. Za vse! — Sreda, 13. in četrtek, 14. 5.: Geheimkommando (IV). — Napet ameriški film o pacifiški vojni. Za odrasle!

Železna Kapla. — Sobota, 9. in nedelja, 10. 5.: Ohne Krimi geht die Mami nie ins Bett (III). — Poletna veseljačica na nekem otoku v Sredozemskem morju z mnogimi popevkami. Za vse! — Torek, 12. in sreda, 13. 5.: Maciste besiegt die Feuer-teufel (III). — Pustolovski film, ki je poln neverjetnosti. Za odrasle in mladino! — Četrtek, 14. 5.: Wilhelm Tell (II). — Akcija „Dobri film“. — Schillerjeva drama, posneta v Burgtheatru v prominentni zasedbi. Za vse!

Pliberk. — Sobota, 9. 5.: Testament des Schreckens (IVa). — Nemški kriminalni film o morilcu, ki hoče z ženitvijo hitro priti do bogastva. Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 10. 5.: Das Hinten-lied vom Kaisertal (III). — Vesel film, ki se odigrava v osrčju tirolskih gor. Za vse! — Četrtek, 14. 5.: Nur Himmel und Dreck (III). — Barvni dokumentarni film o neki ekspediciji skozi džunglo Nove Gvineje.

Darovi za tiskovni sklad

Po 10.— Šilingov so darovali:

Krištof Janez, št. Peter/št. Jakob; Simonič Uršula, št. Peter/št. Jakob; Šiter Jožef, št. Janž/št. Jakob; neimenovani, Dolinčiče pri Rožeku; Hafner Ana, Klopčiče; Schuschu Stefan, Zlešetka; Tscherteu Marija, Smiklavž/Hodiše; Kulnik Uršula, Novo selo/Kotmara ves; Adlasnig Johana, Novo selo/Kotmara ves; Mischkulnik Mihael, Branča ves; Boštjančič Albert, Branča ves; Kulnik Miha, Zelučje; Mečina Jožef, Sv. Lucija; Kernjak Valentin, št. Ilj; Nočnik Mihael, deščice; Feichter Jožef, Malošče; Writz Agnes, Šteben v Podjuni.

Gregorčič Alojz, Mala ves/Globasnica, 15.—

Po 5.—: Sadjak Peter, Podjuna/Globasnica; neimenovan, Lohanke; Košic Elizabeta, Pribla ves; Mischitz Justina, Pribla ves; Povoden Johan, Straža ves; Pečnik Franc, Mala ves/Globasnica; Pavlič Ljudmila, Goselna ves; neimenovani, Mala ves/Globasnica; Kert Andrej, Globasnica; Rarej Peter, Globasnica; Dlopt Marija, Podgora; Lubas Jakob, Vogrče; Buchwald Franc, Nonča ves; Orič Jožef, Libučje; Katz Jožef, Dob pri Pliberku; Sadjak Ana, Gorenče; Inzko Johan, št. Ožbolt; Schüttelkopf Andrej, Velika ves; Mikula Tomaž, Breznica; Pachernik Kristina, Svatne; neimenovan, št. Peter; Widman Janko, Podhum/Rožek; Mothe Mihael, Plešerka; Adlasnik Marija, Novo selo/Kotmara ves.

Po 2.—: Bevc Marija, Kokije; Prein Franc, Zg. Goriče; Oshgan Jožef, Dvorc.

Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

ŠMARNIČNA POBOŽNOST V CELOVCU

Kakor vsako leto imamo tudi letos vsak dan šmarnice in sicer v cerkvi novega bogoslovja (ob Lendkanalu). Ob ¾ na 7 zvečer je rožni venec, ob sedmih potem navor oz. šmarnično branje in nato litanije.

Verniki so vabljeni, da se te lepe Marijine pobožnosti kolikor mogoče udeležijo.

KNJIGARNA DRUŽBE SV. MOHORJA

vam priporoča:

Razne molitvenike za sv. birmo in prvo sv. obhajilo,

Zgodbe sv. pisma (stara in nova zaveza s cerkveno zgodovino skupaj vezano),

Zgodbe sv. pisma nove zaveze, Kratka zgodovina katoliške Cerkve, Številko 3 revije „Vera in dom“,

Prvo številko revije „Most“, Jezernik, Janez XXIII. z mnogimi slikami,

Ricciotti, Jezusovo življenje, Mauser, Ljudje pod bičem, I. del,

Dr. Kolarič, Marija v znamenju čudodelne svetinje,

Litanije sv. Male Terezike, Fatima.

Ob kitajsko-ruskem sporu berite:

Strahote kitajskih ječ.

Talne obloge (Bodenbeläge) dobavi oziroma polaga

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izuršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

K R A T K E V E S T I

● Kitajski tisk javlja, da je nad deset tisoč Kozakov, Uzbekov, Ujgurov in pripadnikov drugih narodnostnih manjšin s kitajskega področja Sinkjang zapustilo svoje domove in pribežalo v Sovjetsko zvezo. Kitajci obtožujejo Ruse, češ da so sovjetske oblasti organizirale podtalno dejavnost množičnega obsega in da so preslepili begunce.

● Nemško bombo iz druge svetovne vojne so izkopali med gradbenimi deli na dvorišču nekega moskovskega otroškega vrta. Vojaški strokovnjaki, so jo odpeljali izven mesta, kjer so jo sprožili.

● Približno čez pet let bodo sintetični čevlji (obutev iz umetnih snovi) v glavnem spodrinili sedanje usnjene čevlje, so napovedali strokovnjaki na sejmu v Harrogradu (Anglija).

● Neko ameriško transportno vojaško letalo tipa „Caribou“ je strmoglavilo v torek, takoj po vzletu, južno od Saigona in zgorelo. Nesreča je zahtevala 15 smrtnih žrtev, med njimi 9 ameriških vojakov. To je do sedaj najtežja nesreča, ki je doletela vojaške sile ZDA v Južnem Vietnamu. Verjetno je bilo to sabotažno dejanje nasprotnikov.

● Poljski kardinal Wyszyński je v torek prispel v Rim potem, ko je še prej bil v Avstriji. Na glavnem kolodvoru ga je bučno pozdravila številna množica Poljakov, ki živijo v večnem mestu. Kakor smo izvedeli, je vodil kardinal Wyszyński pogovore z našim kardinalom dr. Königom o razmerah med Cerkvijo in državo na Poljskem, Madžarskem in na Češkoslovaškem.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 11. 5.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda. — 8 knjižne police — 10 minut za športnike (Mirko Bogataj). — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 12. 5.: 14.15 Poročila, objave. — 50 let slov. prosvetnega društva „Danica“ v št. Vidu v Podjuni. — SREDA, 13. 5.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo (voščila). — ČETRTEK, 14. 5.: Poročila, objave. — Mlada generacija — Koroški kulturni pregled (Marija Inzko). — PETEK, 15. 5.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka — „To in ono od vsepovsod“ (Zanimivosti in glasba).

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in damske klobuke

Prinzels

KLAGENFURT, Alter Platz 34

Blago za poletne obleke, posteljno perilo

Velika izbira zelo ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt Alter Platz 35

Slikarske vajence bo sprejel z brezplačno oskrbo slikarski mojster

Hans Scarsini

KLAGENFURT, Friedlstraße 37

Starši naj si že sedaj zagotovijo mesto

Najnovejšje kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)